

Nyhetsklipp

Byggen ett bortglömt klimathot	Dagens Nyheter	2014-06-28
Nybyggen frestar på miljön	Sveriges Radio Stockholm	2014-06-28 08:37
Byggen ett bortglömt klimathot	Dagens Nyheter	2014-06-30 11:17
Byggandet lika stor klimatbov som personbilarna	Ny teknik	2014-06-30 13:50
Så följer du energibranschen i Almedalen	di.se Agenda	2014-06-30 14:22
Byggandet en större klimatbov än personbilarna	IVA-aktuell	2014-07-02 12:09
Almedalen: Bortglömd klimatbov avslöjad	IVA-aktuell	2014-07-02 13:28
Rapport om klimatpåverkan kan ge nya byggregler	Byggindustrin	2014-07-02 13:42
Byggandet en större klimatbov än personbilarna	Fastighet & Bostadsrätt	2014-07-05 22:36
Het klimatrapport kan ge nya byggregler	Byggindustrin	2014-07-06
Byggande stort hot mot klimatet	Byggindustrin	2014-07-06
Planera för sopsortering	Ljusnan	2014-07-08
Planera för sopsortering	Hela Hälsingland	2014-07-08 07:00
Byggandet större klimatbov än personbilarna	Byggmaterialindustrierna	2014-08-14 11:45
Klimatrapport Kan Ge Nya Byggregler	Byggindustrin	2014-08-22
Byggsektorn är en stor klimatbov	Byggindustrin	2014-08-22
Larmar om byggutsläpp	Byggnadsarbetaren	2014-08-25 09:54
Visionen om en tät stad slår mot småhusbyggare	Byggindustrin	2014-08-27 16:42
Är låga hus mer hållbara än höga?	Byggindustrin	2014-08-29
Förtätning slår mot småhusbyggare	Byggindustrin	2014-09-05
Larmar om byggutsläpp	Byggnadsarbetaren	2014-09-11
GÅR PÅ OLIKA VÄGAR MOT SAMMA MÅL	Byggindustrin	2014-09-12
BI och Byggnads väljer olika vägar mot samma mål	Byggindustrin	2014-09-12 12:19
IVA-rapport visar byggmetoders betydelse för klimatpåverkan	Fastighet & Bostadsrätt	2014-09-25 09:36
"Mät byggprocessens klimatpåverkan"	Skog & Industri	2014-09-30
Nya krav på gång om energianvändning	Byggindustrin	2014-10-03
Utredning om byggnaders klimatpåverkan	IVL Svenska Miljöinstitutet	2014-10-14 17:24
Varför bygger vi fortfarande som om byggprocessen inte har någon klimatpåverkan?	Fastighetsnytt	2014-10-14 22:53

Tillförlitliga och rättvisa bedömningsmetoder är en förutsättning för klimatsmart byggande

 Fastighetsnytt

2014-10-21 20:39

DAGENS NYHETER.

Byggen ett bortglömt klimathot

Dagens Nyheter. Publicerat i print 2014-06-28.
Dan Lucas. - dan.lucas@dn.se. Sektion: GENERAL.
Sida: 29.
Del: 1.

Ny rapport.

Bygget av hus, järnvägar och vägar bidrar lika mycket till klimatförändringarna som alla Sveriges personbilar. Det framgår av en granskning som Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier låtit göra. De kräver att kommunerna och regeringen tar hänsyn till detta, bland annat vid upphandlingar.

Att byggnader belastar klimatet är väl känt. Inte minst uppvärmningen av byggnader påverkar klimatet negativt. Men mindre känt är att själva byggprocessen också slår mot klimatet.

I samarbete med Byggindustrinära har därför IVA gjort en studie som förvånade även dem som gjorde den: själva byggprocessen är allt annat än klimatsmart. I en fallstudie konstaterar författarna att själva byggandet av ett flerfamiljshus i södra Stockholm 2008-2010 hade lika stor inverkan på klimatet, räknat som utsläpp av koldioxid, som husets totala drift kommer att ha under 50 år.

Självklart går det inte att bygga utan någon klimatbelastning, men det är viktigt att man inte missar vilken stor påverkan det har. Det var något av en ahaupplevelse, säger Jan Nordling, huvudprojektledare på IVA.

Rapportförfattarna har i beräkningen även tagit med framställningen av byggmaterial som betong och armeringsjärn. De har också räknat med klimatpåverkan av produkter som tillverkats utomlands, men då fingerat vilken klimatpåverkan de skulle ha haft om de tillverkats i Sverige. Är det relevant att då jämföra med personbilar i Sverige?

Vi har inte räknat i detalj, utan gjort en grov uppskattning, men vi ville att folk skulle förstå vad det handlar om. Därav jämförelsen med personbilar, förklarar Nordling.

Husbyggen svarar för 40 procent av byggandets klimatpåverkan; 60 procent svarar anläggningar av olika slag för, bland annat järnvägar och vägar. Järnväg är ett klimatsmart sätt att resa, eftersom koldioxidutsläppen per person och kilometer är mycket låg. Men vid själva byggandet av en järnväg är klimatpåverkan långt större.

Rapporten har studerat Botniabanan och konstaterat att broar och tunnlar ger störst koldioxidutsläpp.

Banan har 140 broar och 25 kilometer tunnlar, vilket ger en belastning på klimatet som måste ställas mot samhällsnyttan.

-○Vi vill att man ska tänka även på byggprocessen och inte bara på den färdiga anläggningen. Man glömmer nog den för att ändamålet är så viktigt, säger Nordling.

Rapporten kommer med flera rekommendationer. Bland annat bör regeringen ge myndigheter i uppdrag att ta fram upphandlingsmodeller som tar med byggprocessernas klimatpåverkan i beräkningen.

Kommunerna bör också göra detsamma vid planeringen och när de anvisar mark för byggande.

Byggkoncernen Skanska har på senare år börjat beräkna klimatpåverkan av byggen. De räknar då med hur mycket transporter ett bygge behöver, vilka material som ska användas och vad dessa betyder i form av utsläpp.

-○Då får vi ett värde på det. När vi ser de stora utsläppsposterna så kan vi försöka hitta alternativ som reducerar utsläppen, berättar Johan Gerklev, miljöchef på Skanska Sverige.

-○Det är ett arbete som är påbörjat.

Men det har inte varit ett krav från vare sig beställare eller myndigheter, tillägger han.

Johan Gerklev tror att skälet till att sådana krav inte funnits är detsamma som när konsumenter köper en vara. Man ser till prestanda och pris, men glömmer att varan har en tillverkningshistoria.

-○Det kan vara barnarbete eller utsläpp, men vi ser till varan här och nu, säger han.

Ett byggmaterial som gärna hålls fram som mindre klimatstörande är trä. Det är också ett byggmaterial som fått en renässans på senare år.

-○Det fina med att sätta siffror på utsläppen är att det driver på utvecklingen. Träbyggande har absolut sin plats, men betongen kan ju också utvecklas. Dagens betong kommer att bli bättre i

Fakta

Så beräknas miljöpåverkan

○○Klimatpåverkan beräknas efter kol dioxidkvivalenter. Vad som mäts är hur stor uppvärmningseffekt ett visst ämne har jämfört med kol dioxid. Ett ton metan, till exempel, motsvarar hela 21 ton koldioxid.

○○Enligt rapporten motsvarar byggandet i Sverige cirka tio miljoner ton koldioxid ekvivalenter; fyra miljoner ton för husbyggande och sex miljoner för anläggningar. Det är nästan lika mycket som alla personbilar svarar för och betydligt mer än samtliga lastbilar och bussar. DN

Bildtext: "När vi ser de stora utsläppsposterna så kan vi försöka hitta alternativ som reducerar utsläppen", säger Johan Gerklev, miljöchef för Skanska Sverige.

© Dagens Nyheter eller artikelförfattaren.

www.sr.se

Nybyggen frestar på miljön

Sveriges Radio Stockholm. Publicerat på webb 2014-06-28 08:37.

Byggandet av hus och vägar är ett bortglömt hot mot miljön. Det menar Ingenjörsvetenskapsakademien och Sveriges Byggingustrier i en ny rapport Som exempel tar man bland annat bygget av ett flerfamiljshus i Stockholm.

Själva byggprocessen orsakade lika stora utsläpp av koldioxid som driften av huset gör under 50 år.

I rapporten skriver man att man bör ta större hänsyn till själva byggprocessens klimatpåverkan än vad man gör idag.

Dela

© Sveriges Radio Stockholm

Se webartikeln på <http://ret.nu/5oIF6dg1>

The screenshot shows the Sveriges Radio Stockholm website interface. The main headline is "Nybyggen frestar på miljön" (New buildings tempt the environment), with a sub-headline stating that building houses and roads is a forgotten environmental threat. Below this, there are several other news items: "Idag startar Ramadan - dags för fasta för många" (Today Ramadan starts - time for fasting for many), "Stockholmare skadade av blixten på Brävallafestivalen" (Stockholm residents injured by lightning at Brävalla festival), "Carl Philip och Sofia är förlovade" (Carl Philip and Sofia are engaged), and "Djurvänner gör tummen ner för lagförslag" (Animal lovers say no to legislative proposals). On the right side, there is a "Sänt i P4" (Broadcast in P4) section listing various programs like "Lördag med Lisa" and "Första intervju med de nyförlovade". At the bottom right, there is a "Väder & trafik" (Weather & traffic) section showing current weather conditions for Stockholm and other regions.

De kräver att kommunerna och regeringen tar hänsyn till detta, bland annat vid upphandlingar.

Byggandet av hus, järnvägar och vägar bidrar lika mycket till klimatförändringarna som alla Sveriges personbilar.

Det framgår av en granskning som Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier låtit göra. De kräver att kommunerna och regeringen tar hänsyn till detta, bland annat vid upphandlingar.

Att byggnader belastar klimatet är väl känt. Inte minst uppvärmningen av byggnader påverkar klimatet negativt. Men mindre känt är att själva byggprocessen också slår mot klimatet.

I samarbete med Byggindustrierna har därför IVA gjort en studie som förvånade även dem som gjorde den: själva byggprocessen är allt annat än klimatsmart. I en fall studie konstaterar författarna att själva byggandet av ett flerfamiljshus i södra Stockholm 2008-2010 hade lika stor inverkan på klimatet, räknat som utsläpp av koldioxid, som husets totala drift kommer att ha under 50 år.

- Självklart går det inte att bygga utan någon klimatbelastning, men det är viktigt att man inte missar vilken stor påverkan det har. Det var något av en aha-upplevelse, säger Jan Nordling, huvudprojektledare på IVA.

Rapportförfattarna har i beräkningen även tagit med framställningen av byggmaterial som betong och armeringsjärn. De har också räknat med klimatpåverkan av produkter som tillverkats utomlands, men då fingerat vilken klimatpåverkan de skulle ha haft om de tillverkats i Sverige.

Är det relevant att då jämföra med personbilar i Sverige?

- Vi har inte räknat i detalj, utan gjort en grov uppskattning, men vi ville att folk skulle förstå vad det handlar om. Därav jämförelsen med personbilar, förklarar Nordling.

Husbyggen svarar för 40 procent av byggandets klimatpåverkan; 60 procent svarar anläggningar av olika slag för, bland annat järnvägar och vägar. Järnväg är ett klimatsmart sätt att resa, eftersom koldioxidutsläppen per person och kilometer är mycket låg. Men vid själva byggandet av en järnväg är klimatpåverkan långt större.

Rapporten har studerat Botniabanan och konstaterat att broar och tunnlar ger störst koldioxidutsläpp. Banan har 140 broar och 25 kilometer tunnlar, vilket ger en belastning på klimatet som måste ställas mot samhällsnyttan.

- Vi vill att man ska tänka även på byggprocessen och inte bara på den färdiga anläggningen. Man glömmer nog den för att ändamålet är så viktigt, säger Nordling.

Rapporten kommer med flera rekommendationer. Bland annat bör regeringen ge myndigheter i uppdrag att ta fram upphandlings modeller som tar med byggprocessernas klimatpåverkan i beräkningen. Kommunerna bör också göra detsamma vid planeringen och när de anvisar mark för byggande.

Byggkoncernen Skanska har på senare år börjat beräkna klimatpåverkan av byggen. De räknar då med hur mycket transporter ett bygge behöver, vilka material som ska användas och vad dessa betyder i form av utsläpp.

- Då får vi ett värde på det. När vi ser de stora utsläppsposterna så kan vi försöka hitta alternativ som reducerar utsläppen, berättar Johan Gerklev, miljöchef på Skanska Sverige.

- Det är ett arbete som är påbörjat. Men det har inte varit ett krav från vare sig beställare eller myndigheter, tillägger han.

Johan Gerklev tror att skälet till att sådana krav inte funnits är detsamma som när konsumenter köper en vara. Man ser till prestanda och pris, men glömmer att varan har en tillverkningshistoria.

- Det kan vara barnarbete eller utsläpp, men vi ser till varan här och nu, säger han.

Ett byggmaterial som gärna hålls fram som mindre klimatstörande är trä. Det är också ett byggmaterial som fått en renässans på senare år.

- Det fina med att sätta siffror på utsläppen är att det driver på utvecklingen. Träbyggande har absolut sin plats, men betongen kan ju också utvecklas. Dagens betong kommer att bli bättre i morgon, säger Johan Gerklev.

Dan Lucas

dan.lucas@dn.se

Foto: Jonas Eriksson

Fakta.

Klimatpåverkan beräknas efter kol dioxidekvivalenter. Vad som mäts är hur stor uppvärmnings effekt ett visst ämne har jämfört med kol dioxid. Ett ton metan, till exempel, motsvarar hela 21 ton koldioxid.

Enligt rapporten motsvarar byggandet i Sverige cirka tio miljoner ton koldioxid ekvivalenter; fyra miljoner ton för husbyggande och sex miljoner för anläggningar. Det är nästan lika mycket som alla personbilar svarar för och betydligt mer än samtliga lastbilar och bussar.

© Dagens Nyheter

Se webartikeln på <http://ret.nu/BiPCRmRO>

NyTeknik

Bygget lika stor klimatbov som personbilarna

Ny teknik. Publicerat på webb 2014-06-30 13:50. (Uppdaterad 2014-06-30 13:51)

Bygget i samhället påverkar klimatet lika mycket som utsläppen från alla personbilar. Det visar en ny rapport. Björn O Nilsson. Foto: Peter Knutson Maria Brogren. (Uppdaterad: 2014-06-30 13:51)

Foto: BI

Under skalet: Fotboll Sammanställningen, som har gjorts av Kungliga ingenjörsvetenskapsakademien, IVA, tillsammans med Sveriges Byggindustrier, visar att byggandet i Sverige varje år ger upphov till drygt tio miljoner ton koldioxidekvivalenter. Det är ungefär lika mycket som utsläppen från alla Sveriges personbilar.

-Vi har tittat på både klimatpåverkan från energianvändning i byggprocessen och koldioxidutsläpp som kommer från kemiska processer när man tillverkat byggmaterialen, säger Per Westlund på IVA i ett pressmeddelande.

I sammanställningen har klimatpåverkan från byggande av väg, järnväg, övriga anläggningar, småhus, lokaler och flerbostadshus tagits med. Anläggningsprojekt, inklusive vägar och järnvägar, står för ungefär 6 miljoner ton koldioxidekvivalenter varje år, medan husbyggande bidrar med cirka 4 miljoner ton.

I flerbostadshusen används allt mindre energi under driften, vilket också leder till allt mindre klimatbelastning. Anledningen är ett ökat fokus på att bygga lågenergihus och en ökad användning av förnybar energi.

Men när det gäller klimatpåverkan från själva byggandet av flerbostadshus så har utvecklingen stått stilla eller till och med ökat. Det innebär att byggandet av ett flerbostadshus kan ge lika stor klimatpåverkan som driften av en byggnad under hela dess livslängd.

Rapportförfattarna tycker att det är anmärkningsvärt, med tanke på hur dagens byggregler är utformade, med fokus på klimatpåverkan under husets drift. Martin Erlandsson från IVL Svenska miljöinstitutet har tidigare kommit fram till samma slutsats och efterfrågat krav på byggnaders klimateffektivitet under hela livscykeln.

Rapporten från IVA och Sveriges Byggindustrier kommer att presenteras vid ett seminarium i Almedalen under tisdagen.

-Vi hoppas att resultaten av denna forskning föranleder fortsatta diskussioner och en ambition om kraftfulla åtgärder från såväl byggbolag och leverantörer som beställare, säger IVA:s vd Björn O Nilsson i pressmeddelandet.

Även Maria Brogren, energi- och miljöchef på Sveriges Byggindustrier, efterfrågar åtgärder:

-Med dessa fakta på bordet behövs en handlingsplan för att minska klimatpåverkan från byggandet. Det offentliga och näringslivet måste jobba tillsammans med frågan. Det behövs allt ifrån forskning, beräkningsstandarder och offentlig upphandling till åtgärder ute på byggen, säger hon.

Fotnot: Koldioxidekvivalent är ett mått på utsläpp av växthusgaser. Värdet anger hur mycket koldioxid som skulle behöva släppas ut för att ge samma verkan på klimatet.

© Ny teknik

Se webartikeln på <http://ret.nu/944jvEIJ>

Så följer du energibranschen i Almedalen

di.se Agenda. Publicerat på webb 2014-06-30 14:22.
Svenolof Karlsson svenolof.karlsson@di.se.

NYHETER Hur ska man hantera informationsöverflödet i Almedalen, där man missar det mesta hur ambitiös och effektiv man än är? Di Agenda guidar dig till de 30 viktigaste energiseminarierna.

Kanske ska du börja med några frågor till dig själv. Är du i Almedalen för att mingla och roa dig eller för att lära dig något nytt? Vill du bli bekräftad i dina uppfattningar eller få dem utmanade? Vill du lyssna till en debatt där deltagarna tycker lika eller olika?

Alla varianterna finns i rikligt mått. Du har mer framför dig än du kommer att hinna med.

För dig som söker genvägar har Di Agenda plockat ihop 30 evenemang som ska kunna maximera behållningen av ditt Almedalbesök. Fixar du alla dessa fångar du in de viktigaste trenderna och vidgar troligen din kunskapsmassa väsentligt.

Du kan söka seminarier på almedalen.info. Tyvärr kan Di Agenda inte garantera att de inte krockar tidsmässigt.

1. Biobränsle. Hur mycket biobränsle kan vi använda i det svenska energisystemet år 2030? Ny rapport presenteras. Arrangörer Swebio, Söderenergi, Skogsforsk.
2. Från Bryssel till Dalälven - kan Sverige leva upp till Vattendirektivet? Biologisk mångfald, god elförsörjning, EU:s krav vad styr? Fortum.
3. Kan certifikatmarknadens utveckling driva vindkraften i Sverige mot konkurs? Risken för det är påtaglig, tror arrangören Pöry.
4. En partiöverskridande energipolitik - är det möjligt? Svensk Energi pressar representanter för alla riksdagspartier på ett svar.
5. Är byggandet en större klimatbov än personbilarna? En ny studie från IVA, Sveriges Bygginstrumenter och ÅF visar att byggprocessen är en förbisedd faktor för koldioxidutsläpp.
6. Brunkol - ett ekonomiskt slukhål? Forskningsrapport, framtagen av det tyska ekonomiska forskningsinstitutet DIW presenteras av Greenpeace.
7. It skapar framtidens smarta energisystem. Vad händer när dina prylar börjar tala med varandra? Sustainable Innovation.
8. Hur många mål ska vi ha i energi- och klimatpolitiken? Avgörande strategisk fråga, där valet av debattörer lovar en intressant konfrontation. Svensk Energi.
9. EU:s Industriemissionsdirektiv trädde i kraft i fjol. Det som definieras som bästa tillgängliga teknik (BAT) är numera styrande och straffsanktionerade. Svenska företag drabbas särskilt hårt. Pöry.
10. Datahallarna i världen använder lika mycket el som hela Storbritannien. Kan nätsurfandet värma våra hus och bidra till hållbara städer? Fortum?
11. Hur kan Sverige klara baskraften med en större andel förnybar energi? Diskussion utlovas mellan olika ståndpunkter. Svensk Vindenergi.
12. Internationella investerare och utländskt pensionskapital investerar allt mer i svensk vindkraft. Men det svenska institutionella kapitalet lyser med sin frånvaro. Svensk Vindenergi.

13. Vad betyder EU:s klimatmål för de svenska jobben och konkurrenskraften? Debatt mellan tungviktare: Anna-Karin Hatt, Karl-Petter Thorwaldsson, Johan Söderström och Jonas Abrahamsson. Eon.
14. Vätgasbranschen har kraftsamlat och beskriver hur en grundläggande infrastruktur för bränslecellsbilar kan skapas. Svensk Vätgas.
15. Vad är ett energibolags roll i samhället? Grundläggande fråga diskuteras av en samling höjdare. Kolla särskilt in moderatören, Vattenfalls tillträdande vd Magnus Hall.
16. Hur kan en europeisk elmarknad skapas när medlemsländerna i allt högre grad beslutar om nationella regelverk? Fortum-vd:n Tapio Kuula inleder. Men varför på engelska, när Kuula kan svenska? Fortum.
17. Power to Gas - vindkraftens bästa vän? Vindkraft kan användas för att producera biogas. En lösning på intermittensproblemet? Swedegas och Energigas Sverige.
18. Hur kan intresset för naturvetenskap och teknik öka hos unga människor? Viktig debatt som arrangeras av Vattenfall AB/Unga Forskare/Svenska Science Centers.
19. Energi-, fastighet- och Installationsbranscherna anser att energimålen för 2020 inte kan nås utan kompetenstillskott. Vilka åtgärder behövs? Handelskammaren Mälardalen, YHM, Energi- och miljötekniska föreningen och Svensk Ventilation.
20. Vem kommer att äga det svenska energisystemet i framtiden och vad betyder detta ägande? Debatt med infrastrukturfonder, institutionella placerare, näringsliv och politiker. PwC.
21. Nya lagar hotar vattenkraften. Vad kommer vattenverksamhetsutredningens slutbetänkande att leda till? Äkta konfrontationsdebatt. Länsstyrelserna i samverkan.
22. Kan ett globalt elnät rädda klimatet? Vad betyder de nya framsteg inom likströmsteknologin som utlovar elnät på en megavolt? Elforsk, Power Circle.
23. Är Sverige i fråga om förnybart, som vanligt, bäst i världen? Här tas en komparativ utgångspunkt i ett globalt perspektiv. Svenska Petroleum & Biodrivmedelsinstitutet.
24. Vad händer när befintlig kärnkraft försvinner? Central fråga diskuteras av Mats Ladeborn, chef för Vattenfalls kärnkraftsutveckling, och Mikael Odenberg, gd för Svenska Kraftnät.
25. I dag mäts byggnaders energianvändning i köpt energi. Starka krafter vill att reglerna ändras till att mäta faktiskt använd energi. Vilken roll får då den egenproducerade solenergin och geoenergin i ekvationen? Svenskt Geoenergicentrum.
26. Många energieffektiviseringsåtgärder har visat sig inte vara lönsamma. HSB lovar visa vilka möjligheter det finns om målen sätts upp rätt. HSB Riksförbund och Svensk Ventilation
27. Finns den politiska viljan att underlätta mikroproduktion av el och energieffektiviserande investeringar? Vad är problemen? Bra mix av debattörer. Rexel Sverige AB.
28. Enbart längs Trelleborgs stränder finns alger med ett energiinnehåll motsvarande 2,8 miljoner liter diesel. Vilka möjligheter ligger i att röta tång till biogas? Trelleborgs kommun/Östersjöinitiativet.
29. Vad krävs för att koldioxidavskiljning & lagring/återanvändning av den ska bli ett realistiskt alternativ? Ambitiöst seminarieupplägg. Cementa & Bastor/Elforsk.
30. Slutligen, om alla dessa aktörer missar målen, är "nudging" svaret? Hur "knuffar" man människors beteende i grön riktning? Camino, Futerra och Ekobanken.

Av Svenolof Karlsson

svenolof.karlsson@di.se

© di.se Agenda

Se webartikeln på <http://ret.nu/ukKci0Qd>

Bygget en större klimatbov än personbilarna

IVA-aktuellt. Publicerat på webb 2014-07-02 12:09.

En ny rapport från Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier visar att klimatpåverkan från byggprocessen är i samma storleksordning som utsläppen från personbilstrafiken, 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Resultaten, som presenteras vid ett seminarium i Almedalen imorgon, förväntas leda till långtgående miljöförbättrande åtgärder från byggindustrin och nya krav hos beställare.

Figur: Uppskattning av årliga utsläpp av växthusgaser från byggprojekt. Källa: Klimatpåverkan från byggprocessen.

- Vi har tittat på både klimatpåverkan från energianvändning i byggprocessen och koldioxidutsläpp som kommer från kemiska processer när man tillverkat byggmaterialen, säger Per Westlund, ordförande för projektet Klimatpåverkan från byggprocessen.

Rapporten, med samma namn som projektet, visar hur 60 procent av klimateffekten i landet uppstår vid anläggningsbyggande, inklusive väg- och järnvägsbyggen, och 40 procent vid husbyggande, varav flerbostadshus står för hälften. I flerbostadshusen används numera allt mindre energi under driften, vilket också leder till allt mindre klimatbelastning. Anledningen är ökat lågenergibyggnad samt ökad användning av förnybar energi. Byggprocessen kan därför ge lika stora klimatutsläpp som driften av en byggnad under hela dess livslängd.

- Vi hoppas att resultaten av denna forskning föranleder fortsatta diskussioner och en ambition om kraftfulla åtgärder från såväl byggbolag och leverantörer som beställare, säger IVAs vd Björn O. Nilsson angående den nya studien.

Maria Brogren, energi- och miljöchef på branschförbundet Sveriges Byggindustrier, kommenterar: - Med dessa fakta på bordet behövs en handlingsplan för att minska klimatpåverkan från byggandet. Det offentliga och näringslivet måste jobba tillsammans med frågan. Det behövs alltifrån forskning, beräkningsstandarder och offentlig upphandling till åtgärder ute på byggen.

Studien Klimatpåverkan från byggprocessen i sin helhet: <http://iva.se/klimat-byggprocess>

Information om IVAs Almedalsseminarium Byggandet - större klimatbov än personbilarna?:
<http://www.iva.se/press/Kalendarium/Byggande---storre-klimatbov-an-personbilarna/>

För mer information, kontakta: Joakim Rådström, pressansvarig och skribent Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien, IVA Telefon: 08-791 29 39 Mobil: 073-656 76 17 E-postadress: joakim.radstrom@iva.se www.iva.se

© IVA-aktuellt

Se webartikeln på <http://ret.nu/Ss5n35gY>

Almedalen: Bortglömd klimatbov avslöjad

IVA-aktuellt. Publicerat på webb 2014-07-02 13:28.

De årliga utsläppen av koldioxid från byggen är lika stora som de från alla personbilar i Sverige.

En ny rapport från IVA och Sveriges Byggindustrier visar att den totala klimatpåverkan från byggprocesser i landet uppgår till omkring 10 miljoner koldioxidekvivalenter per år. Byggandet av hus står för 40 procent av detta och anläggningsprojekt för resten.

Rapporten som redan fått medial uppmärksamhet presenterades på ett seminarium under Almedalsveckan.

- De årliga utsläppen av koldioxid från byggprocesser är i samma storlek som från alla personbilar och betydligt större än från bussar och lastbilar, sa Karin Byman, Sustainable Building Management.

Byggbodar hör till utsläppsbovorna, men än mer kommer från de tunga material som används till hus och anläggningar.

- I en studie av ett hus, exklusive markarbetet, kom 80 procent av klimatgasutsläppen från material.

Maria Brogren är energi- och miljöchef på Sveriges Byggindustrier. Enligt henne har man tidigare haft som tumregel att bara 15 procent av utsläppen från en byggnad, räknat över hela dess livslängd, kom från själva byggandet. Den regeln gäller inte längre.

- Det är inte känt att byggprocessen släpper ut så mycket som den faktiskt gör, sa hon.

Nya hus är klimat- och energieffektiva under den tid de används. Därför har byggandets relativa klimatpåverkan ökat.

- Det finns flera förklaringar till att byggprocessens stora koldioxidutsläpp är bortglömda. Projekten pågår kort tid, medan husen och anläggningarna finns i minst 50 år. Klimatsmart byggande ger heller ingen konkurrensfördel. Beställarna saknar kunskap om förhållandet.

Dessutom har forskningen fastnat i metodfrågor.

Det går dock att komma tillrätta med problemet. Kunskapsspridning är ett väsentligt inslag i lösningen. Då kan beställare ta hänsyn till processutsläppen redan vid planeringen av nya hus och anläggningar. Nya modeller för upphandling bör utvecklas och materialleverantörer kan klimatdeklarera sina produkter.

Smartare logistik och eldrivna maskiner hör också till det som kan sänka nivån på utsläppen.

- Boverket borde utveckla statistik för att kunna följa utvecklingen.

Beställarna har en central betydelse om förbättringar ska komma till stånd. Det hävdade Tore Nilsson, ordförande för Sveriges Byggindustrier.

- Jag trodde inte att utsläppen var så stora. Nu behövs samverkan. Vi följer de krav som beställarna ställer, sa han.

När det gäller utsläpp och drivmedel till fordon finns politiskt beslutade styrmedel för att få ner utsläppen. För byggbranschen är dessa helt annorlunda.

Ulf Perbo är statssekreterare på socialdepartementet.

- Dåliga bilar miljöstraffas. Här finns en skillnad i nivåerna i styrmedlen på mer än 1000 procent. Det visar att frågan inte har uppmärksamats. För klimatets skull borde det ju vara samma pris på alla typer av klimatgasutsläpp, sa han.

Men kanske är det bäst att skynda långsamt med nya åtgärder. Det hävdade Andres Muld, ordförande för Sustainable Innovation.

- Mer kunskap behövs och vad vet man om detta utomlands? Dessutom måste man också ta med rivningen av hus och anläggningar i beräkningen innan hela bilden är klar, sa han.

/Pär Rönberg

© IVA-aktuellt

Se webartikeln på <http://ret.nu/syveNnEX>

Den kan få långtgående konsekvenser för materialval, konstruktionslösningar och inte minst för hur Boverkets byggregler ska utformas i framtiden. NYHET / IGÅR 12:51 / Av: ELIN BENNEWITZ

Ulf Perbo, statssekreterare hos civil- och bostadsminister Stefan Attefall, var omskakad efter att ha tagit del av rapporten.

- Det här är ny kunskap. Jag kommer att komplettera uppdraget till Boverket. Vi bör klimatoptimera byggreglerna, sa han.

Rapportens beräkningar visar att den totala klimatpåverkan från byggande i Sverige är cirka 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Det är i samma storleksordning som utsläppen från alla personbilar i Sverige.

Detta är första gången som det presenteras en samlad bild av byggandets klimatbelastning. Men det finns flera detaljerade studier av enskilda projekt, både inom husbyggnad och inom anläggning, som nu ligger till grund för rapportens helhetsgrepp.

- Vi har fått göra mycket antaganden och överväganden i det här arbetet. Siffrorna är grova, men kunskapen är tillräckligt stor, sa Per Westlund, ordförande för IVA:s avdelning för samhällsbyggnad, när rapporten presenterades på ett seminarium i samband med politikerveckan i Almedalen.

Av de totalt 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter som byggandet genererar per år härrör 6 miljoner ton från anläggningsprojekt och 4 miljoner ton från husprojekt. Inom anläggning kommer ungefär hälften från väg- och järnvägsprojekt och hälften från andra anläggningar. Lokaler står för 2-3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år och flerbostadshus står för 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Småhusen utmärker sig med en jämförelsevis låg klimatbelastning i förhållande till boytan, totalt 0,3-0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Tittar man i stället på klimatbelastningen per nybyggd bostad blir det cirka 20 ton koldioxidekvivalenter för ett småhus och cirka 50 ton för en ny lägenhet. Skillnaden beror till stor del på att småhusen i större utsträckning använder lätta, klimatvänliga material som trä. Flerbostadshusen byggs med en större andel betong som är det material som har störst klimatpåverkan.

- Småhus i stadens ytterkant belastar alltså klimatet mindre än till exempel en ny miljöprofilerad lägenhet i Norra Djurgårdsstaden. Det är precis tvärs emot vad jag trodde för en timme sedan, kommenterade Ulf Perbo de nya siffrorna.

Rapporten omkullkastar även den gamla sanningen att cirka 15 procent av en byggnads energianvändning ligger i produktionsfasen medan 85 procent ligger i husets driftsfas. Studierna visar att förhållandet snarare är 50-50.

- Det kanske krävs att vi reglerar utsläppen eller energianvändningen under byggskedet på samma sätt som vi gör för driftskedet i dag, sa Ulf Perbo.

Han menar också att det i och med rapportens nya rön finns skäl att fundera på om klimatbelastningen från den extra isolering som krävs för att bygga ett energieffektivt hus verkligen vägs upp av besparingar i driftskedet.

- Någonstans finns ett optimum. Kanske vore det bäst ur klimatsynpunkt att tillåta lite högre energianvändning. Det måste vi titta på, sa han.

Rapportförfattarna själva har också en lång rad med rekommendationer för hur branschen ska hantera den nya kunskapen. Bland annat vill de se mer dialog, mer forskning, klimatdeklarationer av byggmaterial och nyproducerade byggnader, alternativa byggmaterial, nya slankare konstruktioner och effektivare materialtransporter.

Elin Bennewitz reporter Byggindustrin elin@byggindustrin.se Byggandets klimatpåverkan i Sverige

Småhus: 0,3-0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Flerbostadshus: 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Lokaler: 2-3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Väg- och järnvägsprojekt: 3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Övriga anläggningar: 3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Totalt: cirka 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år

Röster om rapporten

"När jag inser att byggprocessen har lika stor klimatpåverkan som hela den rullande personbilsflottan då undrar jag varför inte den här frågan får mer uppmärksamhet." Per Westlund, ordförande, IVA:s avdelning för samhällsbyggnad

"Jag känner inte igen siffrorna. De om flerbostadshus är från 2008 och mycket har hänt sedan dess. Jag tror att klimatbelastningen från betong ligger 30 procent lägre idag." Ronny Andersson, FOI-chef, Cementa

"Mycket av klimatbelastningen i byggprocessen kommer från materialen. Det får vi se som ett långsiktigt förbättringsarbete. Men det som sker i byggprocessen är cirka 13 procent av den totala klimatbelastningen och där kan vi göra förbättringar momentant." Johnny Kellner, energi- och klimatstrateg, Veidekke

"Vi har frågan på agendan. En del jobbar vi redan med, nu har vi mer att ta tag i. Men vi vill inte ha för mycket pekpinna, vår uppgift är att stötta våra medlemmar." Tore Nilsson, ordförande, Sveriges Byggindustrier

"Det är farligt att stå och säga att ny ska vi ha styrmedel. Vi ska titta på eget ansvar och titta på vilken kunskap som finns internationellt. Det måste göras saker i det här området ute i världen." Andres Muld, ordförande, Sustainable Innovation

© Byggindustrin

Se webartikeln på <http://ret.nu/kjpHjxwP>

Bygandet en större klimatbov än personbilarna

The screenshot shows a news article from 'Fastighet & Bostadsrätt' dated 2014-07-05. The main headline is 'Bygandet en större klimatbov än personbilarna'. The article text states: 'En ny rapport från Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier visar att klimatpåverkan från byggprocessen är i samma storleksordning som utsläppen från personbilstrafiken, 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.' The article also mentions that buildings are responsible for 40% of Sweden's energy consumption and that the building sector is responsible for 25% of Sweden's CO2 emissions. It highlights the need for energy efficiency and sustainable building practices. The article is published by Björn Asplind on 2014-07-05 at 22:36. The website also features other news items like 'Hilligare producerar ny vindkraft', 'Energimyndigheten lyfter de viktigaste energibeslutet under Almedalen', 'Växby topp tio i Sverige på miljö', 'Ny metod sparar el i lysrör', 'Preen nära genomfört - kan framställa bensin från skogsgården', 'Salm-Gebain i Almedalen - hållbart byggande för framtiden', and 'NCC först i Norden med BREEAM Excellent för handelsfastighet'. There are also images of buildings and a person reading a document.

Fastighet & Bostadsrätt. Publicerat på webb 2014-07-05 22:36. (Uppdaterad 2014-07-07 00:40)
Björn Asplind.

En ny rapport från Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier visar att klimatpåverkan från byggprocessen är i samma storleksordning som utsläppen från personbilstrafiken, 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. (Uppdaterad: 2014-07-07 00:40)

Resultaten, som presenterades vid ett seminarium i Almedalen, förväntas leda till långtgående miljöförbättrande åtgärder från byggindustrin och nya krav hos beställare.

Vi har tittat på både klimatpåverkan från energianvändning i byggprocessen och koldioxidutsläpp som kommer från kemiska processer när man tillverkat byggmaterialen, säger Per Westlund, ordförande för projektet Klimatpåverkan från byggprocessen.

Rapporten, med samma namn som projektet, visar hur 60 procent av klimateffekten i landet uppstår vid anläggningsbyggande, inklusive väg- och järnvägsbyggen, och 40 procent vid husbyggande, varav flerbostadshus står för hälften. I flerbostadshusen används numera allt mindre energi under driften, vilket också leder till allt mindre klimatbelastning. Anledningen är ökat lågenergibyggande samt ökad användning av förnybar energi. Byggprocessen kan därför ge lika stora klimatutsläpp som driften av en byggnad under hela dess livslängd.

Vi hoppas att resultaten av denna forskning föranleder fortsatta diskussioner och en ambition om kraftfulla åtgärder från såväl byggbolag och leverantörer som beställare, säger IVAs vd Björn O. Nilsson angående den nya studien.

Maria Brogren, energi- och miljöchef på branschförbundet Sveriges Byggindustrier, kommenterar: Med dessa fakta på bordet behövs en handlingsplan för att minska klimatpåverkan från byggandet. Det offentliga och näringslivet måste jobba tillsammans med frågan. Det behövs alltifrån forskning, beräkningsstandarder och offentlig upphandling till åtgärder ute på byggen.

Publicerat 05 juli 2014 21:52 Uppdaterad 06 juli 2014 11:01 Publicerad av Björn Asplind

© Fastighet & Bostadsrätt

Se webartikeln på <http://ret.nu/X3oQdRmm>

Het klimatrapport kan ge nya byggregler

Byggindustrin. Publicerat i print 2014-07-06.
ELIN BENNEWITZ. - elin@byggindustrin.se. Sektion: NYHETER.
Sida: 6.
Del: 1.

Byggandet är ett lika stort klimathot som den samlade personbilstrafiken. Det är slutsatsen i en ny rapport från IVA och Sveriges Byggindustrier. rapporten har slagit ner som en bomb i Byggsverige. Den kan få långtgående konsekvenser för materialval, konstruktionslösningar och inte minst för hur Boverkets byggregler ska utformas i framtiden.

Ulf Perbo, statssekreterare hos civil- och bostadsminister Stefan Attefall, var omskakad efter att ha tagit del av rapporten.

- Det här är ny kunskap.

Jag kommer att komplettera uppdraget till Boverket. Vi bör klimatoptimera byggreglerna, sa han.

Rapportens beräkningar visar att den totala klimatpåverkan från byggande i Sverige är cirka 10 miljoner ton koldioxidkvalenter per år.

Det är i samma storleksordning som utsläppen från alla personbilar i Sverige.

Detta är första gången som det presenteras en samlad bild av byggandets klimatbelastning.

Men det finns flera detaljerade studier av enskilda projekt, både inom husbyggnad och inom anläggning, som nu ligger till grund för rapportens helhetsgrepp.

- Vi har fått göra mycket antaganden och överväganden i det här arbetet.

Siffrorna är grova, men kunskapen är tillräckligt stor, sa Per Westlund, ordförande för IVA:s avdelning för samhällsbyggnad, när rapporten presenterades på ett seminarium i samband med politikerveckan i Almedalen. Av de totalt 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter som byggandet genererar per år härrör 6 miljoner ton från anläggningsprojekt och 4 miljoner ton från husprojekt.

Inom anläggning kommer ungefär hälften från väg- och järnvägsprojekt och hälften från andra anläggningar.

Lokaler står för 2-3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år och flerbostadshus står för 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år. Småhusen utmärker sig med en jämförelsevis låg klimatbelastning i förhållande till boytan, totalt 0,3-0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Tittar man i stället på klimatbelastningen per nybyggd bostad blir det cirka 20 ton koldioxidekvivalenter för ett småhus och cirka 50 ton för en ny lägenhet. Skillnaden beror till stor del på att småhusen i större utsträckning använder lätta, klimatvänliga material som trä.

Flerbostadshusen byggs med en större andel betong som är det material som har störst klimatpåverkan.

- Småhus i stadens ytterkant belastar alltså klimatet mindre än till exempel en ny miljöprofilerad lägenhet i Norra Djurgårdsstaden. Det är precis tvärs emot vad jag trodde för en timme sedan, kommenterade Ulf Perbo de nya siffrorna.

Rapporten omkullkastar även den gamla sanningen att cirka 15 procent av en byggnads energianvändning ligger i produktionsfasen medan 85 procent ligger i husets driftsfas. Studierna visar att förhållandet snarare är 50-50.

- Det kanske krävs att vi reglerar utsläppen eller energianvändningen under byggskedet på samma sätt som vi gör för driftskedet i dag, sa Ulf Perbo.

Han menar också att det i och med rapportens nya rön finns skäl att fundera på om klimatbelastningen från den extra isolering som krävs för att bygga ett energieffektivt hus verkligen vägs upp av besparingar i driftskedet.

- Någonstans finns ett optimum.

Kanske vore det bäst ur klimatsynpunkt att tillåta lite högre energianvändning.

Det måste vi titta på, sa han.

Rapportförfattarna själva har också en lång rad med rekommendationer för hur branschen ska hantera den nya kunskapen. Bland annat vill de se mer dialog, mer forskning, klimatdeklarationer av byggmaterial och nyproducerade byggnader, alternativa byggmaterial, nya slankare konstruktioner och effektivare materialtransporter.

"Siffrorna är grova, men kunskapen är tillräckligt stor." Per Westlund, ordförande för IVA:s avdelning för samhällsbyggnad som presenterat rapporten.

Bildtext: Ulf Perbo, statssekreterare hos bostadsminister Stefan Attefall (KD), menar att rapporten kan få konsekvenser för hur framtidens byggregler utformas.

Byggande stort hot mot klimatet

Byggindustrin. Publicerat i print 2014-07-06. Sektion: FRONTPAGE.

Sida: 1.

Del: 1.

nyheter

Byggandet är ett lika stort klimathot som den samlade personbilstrafiken.

Det är slutsatsen i en ny rapport från IVA och Sveriges Bygginstrument.

Rapporten har slagit ner som en bomb i Byggsverige. Den kan leda till nya byggregler.

© Byggindustrin

Planera för sopsortering

Ljusnan. Publicerat i print 2014-07-08.
Birgitta Ohlsson (MP) Afta. Sektion: Insänt.
Sida: 4.
Del: 1.

Öppet brev Till Aefab - Ovanåkers fastighetsbolag

SOPHANTERING Ovanåker bästa miljökommun kunde vi läsa i halsingepressen den 26 juni.

Bra bra! Men bättre och mer kan vi. I kommunens tidning Fördel Edsbyn & Afta kan vi läsa om att Aefab bygger för framtiden - lägenheter och kontorslokaler i gamla hus och nyproduktion i både Afta och Edsbyn.

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier har låtit göra en granskning av bland annat byggande av hus och kommit fram till att själva byggprocessen är allt annat än klimatsmart. En fallstudie visar att själva byggandet av ett flerfamiljshus hade lika stor inverkan på klimatet som husets totala drift under 50 år!

Det kan handla om transporter och byggmaterial och i rapporten rekommenderas att ta fram upphandlingsmodeller som tar med byggprocessens klimatpåverkan i beräkningen. Regeringen och kommunerna uppmanas att använda dem i sin byggplanering. Trä framhålls som ett mindre klimatstörande byggmaterial.

Ett miljöområde som Ovanåkersborna inte är särskilt bra på är sopsortering, vilket är förvånande då källsortering är en så enkel procedur.

Enligt den trevliga Borab-kalendern skulle 43 procent av det som hamnar i soppåsen i Ovanåkers och Bollnäs kommuner kunna källsorteras. Därmed ligger vi långt under riksgenomsnittet.

Varför? Är vi lata? Ointresserade eller okunniga?

Man kan ju inte påstå att det är särskilt svårt och syftet är gott - återvinning!

Och nyligen (30/6) basunerade hälsingetidningarna ut att "osorterade sopor kostar miljoner" som vatten på min kvarn! Tackar!

Dessutom kan den som bor i eget hus kompostera det komposterbara.

Med kompostering och en minutiös källsortering kan man till och med göra en överenskommelse med Borab om tömning av gröna tunnan fyra gånger per år.

Vad har nu Aefab att göra med allt detta?

Jo, Aefab kan vara en viktig aktör även på sopornas område. Aefab bör i pågående och kommande byggnationer planera för en riktigt bra, för att inte säga nödvändig, sopsortering. Den utgör grunden för den för miljön så viktiga återvinningen av diverse material.

Kompostering kan säkert också anordnas vid hyreshus och Aefab tillsammans med miljökontoret skulle kunna hålla kortkurser i kompostering.

Tillsammans kan vi!

■ SVAR DIREKT!

■ Hej Birgitta!

Nu när vi planerar för nybyggnation av lägenheter har jag bjudit in våra lokala byggföretag för att diskutera hur vi kan bygga kostnadseffektivt med bra krav på miljö och hållbarhet.

Min nästa utmaning är att kunna bygga med enbart träkonstruktioner och dessutom köpa material lokalt.

Utmaningen är Lagen om offentlig upphandling och det ställs höga krav på mig som beställare att hitta lösningar på. Det vore väl typiskt att vi som har träindustrier i vårt län inte ska kunna handla lokalt till rätt pris med rätt krav på hållbarhet! Aefab arbetar sedan många år mycket med energieffektivisering.

I dag ligger vi långt framme både när det gäller vattenförbrukning och elförbrukning inom hela vårt fastighetsbestånd.

Jag kan sticka ut hakan och säga att vi har gjort en väldigt lång resa och har en bra kompetens inom bolaget. Aefab kommer även från och med i höst installera solpaneler för elproduktion på vår fastighet Knagga Gård i Alfta, som ett första startskott för att fortsätta denna utbyggnad av vårt fastighetsbestånd.

Bra att du tar upp sophantering och källsortering!

Det är ett projekt som vi har jobbat med i två år nu, men har misslyckats katastrofalt utifrån den första upphandlingen vi gjorde.

Vi tog ett omtag och bjöd in leverantörerna för öppna diskussioner och nu gör vi ett nytt försök med upphandling av källsortering.

Om upphandlingen går bra och vi får in bra anbud så kommer vi att ha en hållbar källsortering 1 januari 2015 för hela Aefabs fastighetsbestånd.

Hur lång tid det tar innan vi når ända fram i alla frågor kan jag inte svara på idag, men att vi aktivt arbetar med frågorna och att de är prioriterade det vill jag lova dig. Mikael Reijer vd Alfta Edsbyns Fastighets AB vd Alfta Industricenter AB

Bildtext: Aefab kan vara en viktig aktör även när det gäller sopor, skriver Birgitta Ohlsson (MP).

© Ljusnan

Planera för sopsortering

Planera för sopsortering

INSÄNDARE: Aefab, det kommunala fastighetsbolaget i Ovanåker, kan vara en viktig aktör även på sopornas område.

Ovanåker bästa miljökommun kunde vi läsa i hälsingepressen den 26 juni. Bra bra! Men bättre och mer kan vi. I kommunens tidning Fjäder Fästing & Alla kan vi läsa om att Aefab bygger för framtiden - lägenheter och kontorlokaler i gamla hus och approprietation i både Alla och Eddbyn. Ingenjörsvetenskapsakademin (IVA) och Sveriges Byggindustrier har låtit göra en granskning av bland annat byggande av hus och kommit fram till att själva byggprocessen är allt annat än klimatmart. En tabell visar att själva byggandet av ett bostadshus hade lika stor inverkan på klimatet som husets totala drift under 50 år!

Det kan handla om transporter och byggmaterial och i rapporten rekommenderas allt tvärfrem upphandlingsmodeller som tar med byggprocessens klimatpåverkan i beräkningen. Fagerborgen och kommunerna uppmanas att använda dem i sin byggplanering.

Trä franshålls som ett mindre klimatstörande byggmaterial.

Ett miljöonöde som Ovanåkerborna inte är särskilt bra på är sopsortering, vilket är förvånande då sopsortering är en så enkel procedur. Enligt den trevliga förarb-kalendern skulle 43 procent av det som hamnar i sopplåsen i Ovanåkers och Bollnäs kommuner kunna källsorteras. Därmed ligger vi långt under riksnormen.

Varför? Är vi lata? Överstressade eller okonsga?
Man kan ju inte påstå att det är särskilt svårt och nyttigt är gott - återvinning!

Och nyligen (30%) klasserade hälsingepåstaparna ut att "sorterade soper kostar miljoner" som vatten på sin kvart! Tackar!

Detta som kan den som bor i eget hus kompostera det kompostera. Med kompostering och en smärre källsortering kan man till och med göra en överenskomst med förarb om tömning av gräs toman fyra gånger per år.

Vad har nu Aefab att göra med allt detta?
Ju, Aefab kan vara en viktig aktör även på sopornas område. Aefab blir i pågående och kommande byggnationer planera för en riktigt bra, för att inte säga självständig, sopsortering. Den utgår grunden för den för miljön så värdefulla återvinningen av diverse material.

Kompostering kan säkert också anordnas vid hyreshus och Aefab tillsammans med miljökontoret skulle kunna låta hertiker i kompostering.

Tillsammans kan vi!
Björka Östman (P) i Alla

Du kanske också vill läsa

Stänge byggare kölar sin och fast	Stänge byggare kölar sin och fast	Arbets utvärdering om utgått tillfälle	Frisk skott för äldre dem	Medla i god påsk och med under sönd
Ständigt förbättra kvaliteten som är tillräck	Ständigt förbättra kvaliteten som är tillräck	Långfartig kulturellt	Arbets utvärdering om utgått tillfälle	Polis utvärdering om utgått tillfälle

0 kommentarer

Hela Hälsingland. Publicerat på webb 2014-07-08 07:00.

Insändare Aefab, det kommunala fastighetsbolaget i Ovanåker, kan vara en viktig aktör även på sopornas område. Ovanåker bästa miljökommun kunde vi läsa i hälsingepressen den 26 juni. Bra bra! Men bättre och mer kan vi.

I kommunens tidning Fördel Edsbyn & Alfta kan vi läsa om att Aefab bygger för framtiden - lägenheter och kontorslokaler i gamla hus och nyproduktion i både Alfta och Edsbyn.

Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier har låtit göra en granskning av bland annat byggande av hus och kommit fram till att själva byggprocessen är allt annat än klimatsmart. En fallstudie visar att själva byggandet av ett flerfamiljshus hade lika stor inverkan på klimatet som husets totala drift under 50 år!

Det kan handla om transporter och byggmaterial och i rapporten rekommenderas att ta fram upphandlingsmodeller som tar med byggprocessens klimatpåverkan i beräkningen. Regeringen och kommunerna uppmanas att använda dem i sin byggplanering.

Trä framhålls som ett mindre klimatstörande byggmaterial.

Ett miljöområde som Ovanåkersborna inte är särskilt bra på är sopsortering, vilket är förvånande då källsortering är en så enkel procedur. Enligt den trevliga Borab-kalendern skulle 43 procent av det som hamnar i soppåsen i Ovanåkers och Bollnäs kommuner kunna källsorteras. Därmed ligger vi långt under riksgenomsnittet.

Varför? Är vi lata? Ointresserade eller okunniga?

Man kan ju inte påstå att det är särskilt svårt och syftet är gott - återvinning!

Och nyligen (30/6) basunerade hälsingetidningarna ut att "osorterade sopor kostar miljoner" som vatten på min kvarn! Tackar!

Dessutom kan den som bor i eget hus kompostera det komposterbara.

Med kompostering och en minutiös källsortering kan man till och med göra en överenskommelse med Borab om tömning av gröna tunnan fyra gånger per år.

Vad har nu Aefab att göra med allt detta?

Jo, Aefab kan vara en viktig aktör även på sopornas område. Aefab bör i pågående och kommande byggnationer planera för en riktigt bra, för att inte säga nödvändig, sopsortering. Den utgör grunden för den för miljön så viktiga återvinningen av diverse material.

Kompostering kan säkert också anordnas vid hyreshus och Aefab tillsammans med miljökontoret skulle kunna hålla kortkurser i kompostering.

Tillsammans kan vi!

Birgitta Ohlsson (MP)

Alfta

Har du också något att säga?

Skicka in en insändare/debattartikel

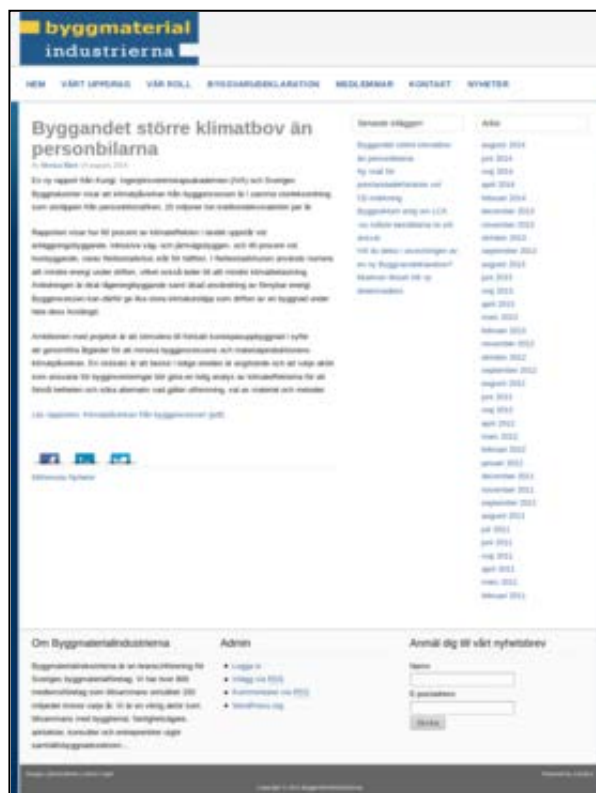
Annons Annons Annons Insändare 0 / 2014-07-08 07:00:00 +0200

© Hela Hälsingland

Se webartikeln på <http://ret.nu/JXQ8jqOO>

Bygandet större klimatbov än personbilarna

Byggmaterialindustrierna. Publicerat på webb 2014-08-14 11:45.

En ny rapport från Kungl. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Byggindustrier visar att klimatpåverkan från byggprocessen är i samma storleksordning som utsläppen från personbilstrafiken, 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Rapporten visar hur 60 procent av klimateffekten i landet uppstår vid anläggningsbyggande, inklusive väg- och järnvägsbyggen, och 40 procent vid husbyggande, varav flerbostadshus står för hälften. I flerbostadshusen används numera allt mindre energi under driften, vilket också leder till allt mindre klimatbelastning. Anledningen är ökat lågenergibyggande samt ökad användning av förnybar energi. Byggprocessen kan därför ge lika stora klimatutsläpp som driften av en byggnad under hela dess livslängd.

Ambitionen med projektet är att stimulera till fortsatt kunskapsuppbyggnad i syfte att genomföra åtgärder för att minska byggprocessens och materialproduktionens klimatpåverkan. En slutsats är att beslut i tidiga skeden är avgörande och att varje aktör som ansvarar för bygginvesteringar bör göra en tidig analys av klimateffekterna för att förstå helheten och söka alternativ vad gäller utformning, val av material och metoder.

Läs rapporten: [Klimatpåverkan från byggprocessen \(pdf\)](#)

© Byggmaterialindustrierna

Se webartikeln på <http://ret.nu/QWLB6BKq>

Klimatrapport Kan Ge Nya Byggregler

Byggindustrin. Publicerat i print 2014-08-22.
Elin Bennowitz. - elin@byggindustrin.se. Sektion: Nyheter.
Sida: 8.
Del: 1.

Byggnaderna är ett lika stort klimathot som den samlade personbilstrafiken. Det är slutsatsen i en ny rapport från IVAs och Sveriges Byggindustrier. Rapporten har slagit ner som en bomb i Byggsverige. Den kan få långtgående konsekvenser för materialval, konstruktionslösningar och inte minst för hur Boverkets byggregler ska utformas i framtiden.

Ulf Perbo, statssekreterare hos civil- och bostadsminister Stefan Attefall, var omskakad efter att ha tagit del av rapporten.

- Det här är ny kunskap.

Jag kommer att komplettera uppdraget till Boverket. Vi bör klimatoptimera byggreglerna, sa han.

Rapportens beräkningar visar att den totala klimatpåverkan från byggande i Sverige är cirka 10 miljoner ton koldioxidkvalenter per år. Det är i samma storleksordning som utsläppen från alla personbilar i Sverige.

Detta är första gången som det presenteras en samlad bild av byggandets klimatbelastning.

Men det finns flera detaljerade studier av enskilda projekt, både inom husbyggnad och inom anläggning,

som nu ligger till grund för rapportens helhetsgrepp.

- Vi har fått göra många antaganden och överväganden i det här arbetet.

Siffrorna är grova, men kunskapen är tillräckligt stor, sa Per Westlund, ordförande för IVA:s avdelning för samhällsbyggnad, när rapporten presenterades på ett seminarium i samband med politikerveckan i Almedalen.

Av de totalt 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter som byggandet genererar per år härrör 6 miljoner ton från anläggningsprojekt och 4 miljoner ton från husprojekt.

Inom anläggning kommer ungefär hälften från väg- och järnvägsprojekt och hälften från andra anläggningar.

Lokaler står för 2-3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år och flerbostadshus står för 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Småhusen utmärker sig med en jämförelsevis låg klimatbelastning i förhållande till boytan, totalt 0,3-0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Tittar man i stället på klimatbelastningen per nybyggd bostad blir det cirka 20 ton koldioxidekvivalenter för ett småhus och cirka 50 ton för en ny lägenhet.

Skillnaden beror till stor del på att småhusen i större utsträckning använder lätta, klimatvänliga material som trä. Flerbostadshusen byggs med en större andel betong som är det material som har störst klimatpåverkan.

- Småhus i stadens ytterkant belastar alltså klimatet mindre än till exempel en ny miljöprofilerad lägenhet i Norra Djurgårdsstaden. Det är precis tvärs emot vad jag trodde för en timme sedan, kommenterade Ulf Perbo de nya siffrorna.

Rapporten omkullkastar även den gamla sanningen att cirka 15 procent av en byggnads energianvändning ligger i produktionsfasen medan 85 procent ligger i husets driftsfas. Studierna visar att förhållandet snarare är 50-50.

- Det kanske krävs att vi reglerar utsläppen eller energianvändningen under byggskedet på samma sätt som vi gör för driftskedet i dag, sa Ulf Perbo.

Han menar också att det i och med rapportens nya rön finns skäl att fundera på om klimatbelastningen från den extra isolering som krävs för att bygga ett energieffektivt hus verkligen vägs upp av besparingar i driftskedet.

- Någonstans finns ett optimum. Kanske vore det bäst ur klimatsynpunkt att tillåta lite högre energianvändning.

Det måste vi titta på, sa han.

Rapportförfattarna själva har också en lång rad med rekommendationer för hur branschen ska hantera den nya kunskapen. Bland annat vill de se mer dialog, mer forskning, klimatdeklarationer av byggmaterial och nyproducerade byggnader, alternativa byggmaterial, nya slankare konstruktioner och effektivare materialtransporter.

ByggandetS kLimatpåverkan

► Småhus: 0,3-0,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

► Flerbostadshus: 1,5 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

► Lokaler: 2-3 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

R Väg- och järnvägsprojekt:

► miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

R Övriga anläggningar:

► miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

► Totalt: cirka 10 miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

RöStER oM RaPPoRtEN

Ulf Perbo menar att rapporten kan få konsekvenser för hur

"När jag inser att byggprocessen har lika stor klimatpåverkan som hela den rullande personbilsflottan då undrar jag varför inte den här frågan får mer uppmärksamhet." Per westlund, ordförande, iVa:s avdelning för samhällsbyggnad.

"Jag känner inte igen siffrorna.

De om flerbostadhus är från 2008 och mycket har hänt sedan dess. Jag tror att klimatbelastningen från betong ligger 30 procent lägre i dag." Ronny andersson, Foichef, Cementa.

"Mycket av klimatbelastningen i byggprocessen kommer från materialen.

Det får vi se som ett långsiktigt förbättringsarbete.

Men det som sker i byggprocessen är cirka 13 procent av den totala klimatbelastningen och där kan vi göra förbättringar momentant." Johnny kellner, energi- och klimatstrateg, Veidekke.

"Vi har frågan på agendan.

En del jobbar vi redan med, nu har vi mer att ta tag i.

Men vi vill inte ha för mycket pekpinar, vår uppgift är att stötta våra medlemmar." tore Nilsson, ordförande, sveriges Byggindustrier.

"Det är farligt att stå och säga att nu ska vi ha styrmedel.

Vi ska titta på eget ansvar och titta på vilken kunskap som finns internationellt.

Det måste göras saker i det här området ute i världen." andres Muld, ordförande, sustainable innovation

.

Bildtext: Ulf Perbo menar att rapporten kan få konsekvenser för hur framtidens byggregler utformas.

© Byggindustrin

Byggsektorn är en stor klimatbov

Bygginstrumenter. Publicerat i print 2014-08-22. Sektion: GENERAL. Sida: 3. Del: 1.

byggandet är ett lika stort klimathot som den samlade personbilstrafiken. det är visar en ny rapport från iVA och sveriges byggindustrier.

rapporten omkullkastar den gamla sanningen att cirka 15 procent av en byggnads energianvändning ligger i produktionsfasen medan 85 procent ligger i husets driftfas. studierna visar att förhållandet snarare är 50-50. rapporten kan få långtgående konsekvenser för framtida materialval, konstruktionslösningar och inte minst för byggreglerna.

© Bygginstrumenter

Larmar om byggutsläpp

The screenshot shows the homepage of the website 'BYGGNADS arbetaren'. The main headline is 'Larmar om byggutsläpp' (Warning about construction emissions) with a sub-headline 'STOR KLIMATPÅVERKAN FRÅN BYGGET' (Large climate impact from construction). The article text discusses the environmental impact of the construction process, mentioning that it is a significant source of greenhouse gas emissions. Other visible headlines include 'Äklagare utreder fallolycka' (Prosecutors investigate fall accident), 'Fler lägenheter byggs' (More apartments being built), and 'Rörläggare fick stipendium' (Construction workers received stipendium). The page layout includes a navigation menu, a search bar, and various sidebar widgets like 'BOLSKRACK!' and 'GUIDE CENTER'.

Byggnadsarbetaren. Publicerat på webb 2014-08-25 09:54.
Jenny Berggren.

Stor klimatpåverkan från bygget Utsläppen från byggprocessen är ett större problem än vad som tidigare uppmärksammats. Det är budskapet i en rapport från Sveriges Byggindustrier och Ingenjörsvetenskapsakademien.

Beräkningarna i rapporten, som släpptes i somras, pekar mot att byggprocesser påverkar klimatet i en omfattning som motsvarar utsläppen från personbilstrafiken. Sveriges Byggindustrier har tagit fram rapporten i samarbete med IVA (Ingenjörsvetenskapsakademin). Förvisso skriver man att beräkningarna är grova på grund av bristande underlag, men man slår fast att alla studier pekar mot att klimatbelastningen är omfattande. I rapporten räknas både energianvändningen i byggprocessen och de koldioxidutsläpp som uppstår då byggmaterialen tillverkas. Anläggningsbyggen uppges orsaka 60 procent av utsläppen, medan husbyggen står för de resterande 40.

Lika mycket utsläpp från bygge som drift

Rapportförfattarna betonar att det gjorts satsningar på att minska energianvändningen i färdiga byggnader, men att man måste göra mer åt de utsläpp som själva byggprocessen orsakar. Det mest energikrävande materialet är betong. Enligt rapportens beräkningar orsakar ett flerbostadshus i betong lika mycket utsläpp under produktionsfasen som under de kommande femtio åren i drift.

Vill ha klimatkrav i upphandlingar

I inledningen till rapporten skriver författarna att det finns tillräcklig kunskap för att agera och att alla som ansvarar för bygginvesteringar bör göra en tidig analys av climateffekterna. Rapporten mynnar ut i en rad rekommendationer, där man bland annat skriver att regeringen bör ge berörda myndigheter i uppdrag att utveckla upphandlingsmodeller som stimulerar minskad klimatbelastning.

Nyckelord:

Sveriges Byggindustrier

© Byggnadsarbetaren

Se webartikeln på <http://ret.nu/p4tIN2Wf>

Visionen om en tät stad slår mot småhusbyggare

Bygginstrument

Visionen om en tät stad slår mot småhusbyggare

Trä- och möbelföretagens prognos för antalet påbörjade småhus under 2014 ligger kvar på 7 000. Det är en ökning jämfört med de senaste åren. Men samtidigt är andelen småhus mycket liten sett till det totala bostadsbyggandet.

Antal påbörjade småhus

År	Antal påbörjade småhus
2004	11 176 småhus av totalt 25 283 bostäder
2005	10 076 småhus av totalt 23 068 bostäder
2006	11 136 småhus av totalt 29 832 bostäder
2007	12 083 småhus av totalt 30 127 bostäder
2008	12 012 småhus av totalt 32 029 bostäder
2009	8 378 småhus av totalt 22 827 bostäder
2010	9 975 småhus av totalt 19 300 bostäder
2011	7 477 småhus av totalt 12 587 bostäder
2012	9 036 småhus av totalt 21 992 bostäder
2013	8 182 småhus av totalt 20 482 bostäder

Bygginstrument. Publicerat på webb 2014-08-27 16:42. (Uppdaterad 2014-08-28 18:47) Elin Bennowitz.

Trä- och möbelföretagens prognos för antalet påbörjade småhus under 2014 ligger kvar på 7 000. Det är en ökning jämfört med de senaste åren. Men samtidigt är andelen småhus mycket liten sett till det totala bostadsbyggandet. (Uppdaterad: 2014-08-28 18:47)

NYHET / IGÅR 15:57 / Av: ELIN BENNEWITZ

Enligt prognoserna ska det under 2014 påbörjas 40 000 bostäder varav 7 000 småhus. Det skulle innebära att endast 15 procent av de nya bostäderna finns i småhus. De senaste tjugo åren har andelen varit cirka 40 procent.

- Det är ett faktum att andelen småhus ligger på historiskt låga nivåer säger, säger Gustaf Edgren som arbetar med branschutveckling och näringspolitiska frågor på Trä- och möbelföretagen, TMF.

Han tror att den rådande förtätningstrenden är förklaringen till att en så liten andel av de nya bostäderna är småhus.

- Det pratas mycket om fördelarna med förtätning och en tät stadsbebyggelse nu. Det finns en vilja hos kommunernas planerare att skapa känslan av en tät innerstadsmiljö. Samtidigt finns det många som ser småhusen som en attraktiv boendeform. Därför är den låga nivån av småhusbyggande inte hållbar, säger Gustaf Edgren.

Han tror att förtätningstrenden hänger ihop med viljan att bygga mer hållbara städer.

- Det finns en tro på att småhusen inte är så miljövänliga. Men den bygger ofta på studier från USA där verkligheten är en helt annan än i Sverige. Där kanske du ska åka två mil för att köpa mjölk men svenska småhusområden har närbutiker och ofta spårbunden kollektivtrafik, säger han.

Han menar att småhusområden kan vara lika hållbara som områden med flerfamiljshus och hänvisar till rapporten om byggandets klimatbelastning som IVA och Sveriges byggindustrier släppte i somras.

- Den stora klimatbelastningen ligger inte i brukarskedet utan i byggandet. Och de allra flesta småhus byggs i trä, vilket rapporten visar är mindre klimatbelastande än att bygga en ny lägenhet i ett flerfamiljshus i betong, säger Gustaf Edgren.

Samtidigt som den låga andelen småhus i nyproduktionen oroar TMF finns positiva signaler. Antalet nybyggda småhus ökar svagt och prognosen för 2015 visar på ytterligare en liten ökning till 7 500 påbörjade hus. Och det ackumulerade ordergångsvärdet, inklusive export, för TMF:s medlemsföretag ökade med 22,5 procent första halvåret 2014 jämfört med samma period i fjol.

Elin Bennewitz reporter Byggindustrin elin@byggindustrin.se Antal påbörjade småhus

2004 11 578 småhus av totalt 25 283 bostäder

2005 10 076 småhus av totalt 23 068 bostäder

2006 11 036 småhus av totalt 29 832 bostäder

2007 12 083 småhus av totalt 30 527 bostäder

2008 12 072 småhus av totalt 32 021 bostäder

2009 8 374 småhus av totalt 22 821 bostäder

2010 8 875 småhus av totalt 19 500 bostäder

2011 7 477 småhus av totalt 12 587 bostäder

2012 9 336 småhus av totalt 25 993 bostäder

2013 8 562 småhus av totalt 20 663 bostäder

© Byggindustrin

Se webartikeln på <http://ret.nu/l7EBcHC6>

Är låga hus mer hållbara än höga?

Bygginstrumenter. Publicerat i print 2014-08-29. Sektion: SKYSKRAPOR I SVERIGE. Sida: 16. Del: 1.

Johnny Kellner, energi- och klimatstrateg på Veidekke: - det går inte att säga generellt om höghus är mer eller mindre hållbara ur klimatsynpunkt än lägre hus. ingen kan ge ett underbyggt svar på det i dag.

Vi fick en första fingervisning i somras när rapporten från iVA och Sveriges Bygginstrumenter om byggandets klimatbelastning kom. Men vad som är optimalt ur klimatsynpunkt vet ingen med säkerhet i dag, det håller vi på att utreda i en fortsättning av SBU-projektet som kommer att presenteras i december 2014.

Maria Brogren, energi- och miljöchef, Sveriges Bygginstrumenter:

- det finns inget enkelt svar på den frågan. i riktigt höga hus går det åt mer energi för hissar, för att pumpa upp vatten till de översta våningarna och så vidare. samtidigt kan man utnyttja infrastrukturen bättre om man bygger riktigt högt till exempel vid tunnelbanenoder.

Jag tror att svaret beror på var man sätter systemgränsen och att den optimala höjden ur miljösynpunkt varierar från projekt till projekt.

Johan Gercklev, hållbarhetschef, Skanska Sverige:

- både låga och höga hus behöver utvecklas och bli bättre ur hållbarhetssynpunkt. Jag tycker det är onödigt att lägga tid och kraft på att debattera vilket som är bäst. det är bättre att jobba aktivt med

hållbarhetsfrågorna i varje projekt. dessutom utvecklas vår syn på hållbarhet ständigt så att vi väljer att ta hänsyn till andra parametrar än tidigare, jag tror aldrig att vi kan komma fram till något absolut svar på frågan. ibland kännetecknas debatten mer av känsla än fakta. sällan framgår det vilka hållbarhetsaspekter som beaktas samt hur de sedan summerats..

© Byggindustrin

Förtätning slår mot småhusbyggare

Byggindustrin. Publicerat i print 2014-09-05.
ELIN BENNEWITZ. - elin@byggindustrin.se. Sektion: NYHETER.
Sida: 8.
Del: 1.

Trä- och möbelföretagens prognos för antalet påbörjade småhus under 2014 ligger kvar på 7 000. Det är en ökning jämfört med de senaste åren. Men samtidigt är andelen småhus mycket liten sett till det totala bostadsbyggandet.

Enligt prognoserna ska det under 2014 påbörjas 40 000 bostäder varav 7 000 småhus.

Det skulle innebära att endast 15 procent av de nya bostäderna finns i småhus.

De senaste tjugo åren har andelen varit cirka 40 procent.

- Det är ett faktum att andelen småhus ligger på historiskt låga nivåer, säger Gustaf Edgren som arbetar med branschutveckling och näringspolitiska frågor på Trä- och möbelföretagen, TMF.

Han tror att den rådande förtätningstrenden är förklaringen till att en så liten andel av de nya bostäderna är småhus.

- Det pratas mycket om fördelarna med förtätning och en tät stadsbebyggelse nu. Det finns en vilja hos kommunernas planerare att skapa känslan av en tät innerstadsmiljö.

Samtidigt finns det många som ser småhusen som en attraktiv boendeform.

Därför är den låga nivån av småhusbyggande inte hållbar, säger Gustaf Edgren.

Han tror att förtätningstrenden hänger ihop med viljan att bygga mer hållbara städer.

- Det finns en tro på att småhusen inte är så miljövänliga.

Men den bygger ofta på studier från USA där verkligheten är en helt annan än i Sverige. Där kanske du ska åka två mil för att köpa mjölk men svenska småhusområden har närbutiker och ofta spårbunden kollektivtrafik, säger han.

Han menar att småhusområden kan vara lika hållbara som områden med flerfamiljshus och hänvisar till rapporten om byggandets klimatbelastning som IVA och Sveriges Bygginstrument släppte i somras.

- Den stora klimatbelastningen ligger inte i brukarskedet utan i byggandet. Och de allra flesta småhus byggs i trä, vilket rapporten visar är mindre klimatbelastande än att bygga en ny lägenhet i ett flerfamiljshus i betong, säger Gustaf Edgren.

Samtidigt som den låga andelen småhus i nyproduktionen oroar TMF finns positiva signaler. Antalet nybyggda småhus ökar svagt och prognosen för 2015 visar på ytterligare en liten ökning till 7 500 påbörjade hus. Och det ackumulerade orderingsvärdet, inklusive export, för TMF:s medlemsföretag ökade med 22,5 procent första halvåret 2014 jämfört med samma period i fjol.

Färdigställda lägenheter i flerbostadshus respektive småhus 1958-2013

Flerbostadshus

Småhus

TOPP FLERBOSTADSHUS

► 77 578 (1968)

TOPP SMÅHUS

► 47 057 (1975)

© Bygginstrument

Larmar om byggutsläpp

Byggnytt - Sveriges byggindustrier på www.byggnadsarbetaren.se

Försäkringen som

ANDERS HALLBERG FÖRLORAR 4 000 KRONOR - VARJE MÅNAD

De upp till du inte taggar sjukförsäkringen ska ha via Factet. Anders Hallberg förlorar vilken vilken 4 000 kronor i månaden från Försäkringskassan för varje månad som han inte taggar.

ENLIGT ANDERS HALLBERG är det inte bara pengar som står på spel när det gäller sjukförsäkring. Det är också hälsa och välbefinnande som står på spel. Anders Hallberg förlorar 4 000 kronor i månaden från Försäkringskassan för varje månad som han inte taggar.

DE BÄST PÅ 88 i Sveriges 100 mest framgångsrika företag. De bär på sig av den svenska ekonomiska krisen och har lyckats öka sin omsättning och vinster. De bär på sig av den svenska ekonomiska krisen och har lyckats öka sin omsättning och vinster.

14 personer dog i byggolycka i Bangkok

Larmar om byggutsläpp

Byggnadsarbetaren. Publicerat i print 2014-09-11. Sektion: Byggnytt.
Sida: 10.
Del: 1.

■ **Utsläppen från byggprocessen är ett större problem än vad som tidigare uppmärksammats. Det visar en rapport från Sveriges Byggindustrier och Ingenjörsvetenskapsakademien.**

Beräkningar pekar mot att byggprocesser påverkar klimatet i en omfattning som motsvarar utsläppen från personbilstrafik. Enligt rapporten orsakar ett flerbostadshus i betong lika mycket utsläpp under produktionsfasen som under femtio år i drift.

© Byggnadsarbetaren

GÅR PÅ OLIKA VÄGAR MOT SAMMA MÅL

Bygginstrumenter. Publicerat i print 2014-09-12.
Elin Bennewitz. - elin@bygginstrumenter.se. Sektion: NYHETER.
Sida: 4-5.
Del: 1.

Målen är de samma när Byggnads och Sveriges Bygginstrumenter, BI, ska drömma om framtidens byggbransch. Vi ska bygga fler bostäder och mer infrastruktur. Vi ska tänka hållbarhet, ordning och reda på arbetsplatserna och mångfald bland arbetstagarna. Men arbetsgivare och fack har olika recept för att nå dit.

Björn Wellhagen, näringspolitisk chef på Sveriges Bygginstrumenter, pekar ut två frågor som de absolut viktigaste politiska frågorna för branschen. Den ena är att fortsätta den reformagenda som civil- och bostadsminister Stefan Attefall (KD) drivit under Alliansens år vid makten.

Den andra är att tillsätta en nationell bostads- och infrastrukturberedning.

- Om jag ska peka ut en övergripande politisk fråga som är viktig för oss så är det att politikerna fortsätter reformagendan. Vi behöver förenkla reglerna och minska tidsåtgången för att minska byggkostnaderna. Det är en fråga som gynnar både byggbranschen och samhället i stort, säger han.

Tillsammans med en nationell bostads- och infrastrukturberedning tror han att regelförenklingarna kan underlätta förutsättningarna för bostadsbyggandet.

- Sverigebygget som Alliansen lanserat och Socialdemokraterna valmanifest är en bit på vägen. Men vi

vill gå djupare. Det vi behöver är långsiktighet och då krävs blocköverskridande lösningar.

Nu bjuder partierna över varandra när det gäller hur många bostäder som ska byggas. Det väsentliga är dock att det från båda håll finns en förståelse för att bostadsfrågan är viktig för tillväxt och välfärd, säger han.

En annan aktuell utmaning ser Björn Wellhagen inom området hållbarhet.

- Vi vill föra en konstruktiv diskussion kring hållbarhetsfrågorna.

Men än har ingen receptet på hur vi klimatoptimerar byggbranschen.

Det framgår tydligt av rapporten om branschens klimatpåverkan som vi presenterade tillsammans med IVA i Almedalen, säger han.

Det finns flera frågor som Björn Wellhagen tycker branschen ska prioritera men som inte politikerna nödvändigtvis behöver styra. En sådan fråga är arbetet som branschen driver för säkerhet på byggarbetsplatserna.

En annan är mångfald bland arbetstagarna.

- Vi måste se till att personerna i vår bransch bättre representerar mångfalden i det svenska samhället. Det är i första hand en fråga som vi i branschen måste arbeta med själva. Men viss draghjälp kan vi få från politiskt håll, till exempel måste det finnas relevanta utbildningar så att vi har ett rekryteringsunderlag. Att satsa på yrkesutbildningarna är viktigt, säger han.

Johan Lindholm, Byggnads förbundsordförande, har svårt att peka ut en enda som branschens viktigaste valfråga. Men en fråga som han ser som mycket viktig är behovet av ordning och reda på arbetsmarknaden. Och han ser flera punkter där politiken kan ge vägledning.

- Vi vill se ett beslut om att svenska kollektivavtal ska gälla i samband med offentlig upphandling och vi vill att Fskattereglerna ska ses över så att kravet på minst tre uppdragsgivare återinförs. Vi vill också att Lex Laval ska rivas upp och att alla ska ha rätt att arbeta heltid.

Ett annat önskemål som Johan Lindholm har är att arbetsmiljöverket får ökade resurser för att arbeta för en säker byggbransch.

- Ingen ska behöva gå rädd till arbetet, det är absolut en prioriterad fråga, säger han. Även om han tror att branschen kan åstadkomma mycket på egen hand - huvudentreprenörsansvaret som skrevs in i kollektivavtalet i våras ser han som en viktig milstaple - tror han att det krävs uppbackning från politiskt håll.

Det samma tror Johan Lindholm gäller för att få fart på bostads- och infrastrukturbyggandet.

- Det behövs politiska beslut om att rusta vårt järnvägsnät, investera i höghastighetsbanor och bygga ut kollektivtrafiken. Och för att få fart på bostadsbyggandet behöver vi ett statligt investeringsstöd, säger han.

Utan investeringsstöd tror han det blir svårt att lösa två av dagens största bostadsproblem - miljonprogrammets renoveringsbehov och bristen på små hyresrätter.

När det gäller branschens miljö- och klimatpåverkan vill han gärna se tydliga ställningstaganden från politiskt håll. Regeringen har en vision om att Sverige år 2050 ska vara utan nettoutsläpp av växthusgaser. Ska vi nå det målet måste byggbranschen, som enligt den rapport som IVA släppte i början av sommaren har lika stor klimatpåverkan som personbilstrafiken, vara med i matchen, menar Johan Lindholm.

- Ska målet för 2050 bli verklighet måste man göra något nu, säger han.

Han menar att det finns tillräcklig kunskap för att börja styra branschen i rätt riktning. Han ser gärna att Sverige inför ett program som stödjer energieffektivt byggande som påminner om det som finns i Tyskland sedan flera år tillbaka. Där stödjer staten energieffektivt byggande både vid renovering och vid nybyggnation.

Dels finns bidrag och dels finns möjlighet att få förmånliga lån från staten.

"Vi behöver förenkla reglerna och minska tidsåtgången för att minska byggkostnaderna. Det är en fråga som gynnar både byggbranschen och samhället i stort. "

Björn wellhagen, näringspolitisk chef på Sveriges Byggindustrier

"Vi vill se ett beslut om att svenska kollektivavtal ska gälla i samband med offentlig upphandling och vi vill att F-skattereglerna ska ses över så att kravet på minst tre uppdragsgivare återinförs. " Johan lindholm, Byggnads förbundsordförande.

Vi vill in i riksdagen

Tidningen byggindustrin har kontaktat en riksdagskandidat med yrkesbakgrund inom bygg från varje riksdagsparti. de har fått svara på frågan: Vilken är den viktigaste byggfrågan i årets val?

JOHANNA ÅFREDS

Ylva m larsson, arkitekt, 61 år, Miljöpartiet, stockholm:

- En utbyggd kollektivtrafik med god turtäthet och tidtabeller som gör det möjligt för alla att arbetspendla.

Endast så kan vi samordna bostad, arbete, vård, omsorg och rekreation.

Vi stärker jämlikhet och skapar flexibel tillgång till fler arbetstillfällen.

Angelica Svensson, trafik- och gatuingenjör, 31 år, Vänsterpartiet, Lund:

- Att subventionera byggandet av hyresrätter från statligt håll är viktigt. Även miljöfrågorna där man bör satsa mer på en livscykelcykelanalys. det är också viktigt att få till en solidarisk regional utveckling och utbyggd infrastruktur som gör att fler kan åka kollektivt.

Peter Kennerfalk, snickare och ombudsman, 56 år, socialdemokraterna, norrköping:

- den viktigaste frågan är att svenska kollektivavtal ska gälla i sverige. det är viktigt även för företagen som annars riskerar att bli utkonkurrerade. För övrigt är en aktiv bostadspolitik och satsning på infrastruktur viktigt.

Joakim magnusson, markbyggnadsingenjör, 36 år, Centerpartiet, Åtvidaberg:

- det råder bostadsbrist runt om i sverige. det vill vi lösa genom ökad rörlighet på bostadsmarknaden och mer balans mellan tillgång och efterfrågan.

Vi i Centerpartiet vill även ha sänkta kostnader och enklare regler för företag och en stabil ekonomisk utveckling.

Gunnar Bredin, byggnadsingenjör, 73 år, Moderaterna, norrköping:

- i norrköping är den viktigaste frågan förtätning och byggande av bostäder och kontor på centrala platser. På riksnivå är det att få igång bostadsbyggandet. En annan viktig fråga är att Förbifart stockholm byggs,

det är många av oss som vill köra på E4:an norrut utan att behöva köra genom stockholm.

Anders Pettersson, bygginspektör, 56 år, Kristdemokraterna, boden:

- För att ytterligare få fart på byggandet är vi beredda att ta krafttag för att förenkla och förtydliga regelverket, förkorta planprocessen, se över strandskyddslagstiftningen och avsätta stimulansmedel för produktion av trygghetsboenden och särskilda boenden för äldre.

Ann Berg, byggnadsingenjör, 74 år, Folkpartiet, Hudiksvall:

- Jag tycker det är väldigt viktigt att förenkla reglerna för bostädernas utformning så att man även kan bygga litet enklare bostäder, vilket skulle kunna göra hyran lägre. Man kanske hellre bor i en enklare utformad lägenhet än att inte ha råd med någon lägenhet alls.

Magnus Persson, ställningsbyggare, 43 år, sverigedemokraterna, bromölla:

- Viktigast är att strama upp den oseriösa arbetskraftsinvandringen i byggsektorn. Myndighetsprövningen av behovet av arbetskraftsinvandring måste återinföras. inhemsk arbetskraft ska ha förtur till jobben.

Bildtext: Johan Lindholm, Byggnads förbundsordförande. | Björn Wellhagen, näringspolitisk chef på Sveriges Byggindustrier

© Byggindustrin

BI och Byggnads väljer olika vägar mot samma mål

Byggindustrin

Vi ger ert företag 80 års jubileum www.arkitektur.se

Mest läst just nu

- 1 WSP Nivåerar Bygghotet
- 2 Hög tak för upphandling arbetsgivar små byggare
- 3 NCC passade för sårbarhet
- 4 Skickades BI varnar för överhettning
- 5 Byggnads i Örebro är seriös byggare

BI och Byggnads väljer olika vägar mot samma mål

Målen är de samma när Byggnads och Sveriges Byggindustrier, BI, ska drömma om framtidens byggbransch. Vi ska bygga fler bostäder och mer infrastruktur. Vi ska tänka hållbarhet, ordning och reda på arbetsplatserna och mångfald bland arbetstagarerna. Men arbetsgivare och fack har olika recept för att nå dit.

Björn Wellhagen, styrelseordförande och chef på Sveriges Byggindustrier, pekar ut två frågor som är absolut viktigaste politiska frågorna för branschen. Den ena är att fortsätta den reformagenda som civil- och konsumentminister Stefan Åkerblom (SD) drivit under Alliansens år i valmakten. Den andra är att tillåta en nationell bygglov- och inflyttningsreform.

– Om jag ska peka ut en övergripande politisk fråga som är viktig för oss så är det att politikerna fortsätter reformagenda. Vi behöver förankra reglerna och skapa förhållanden för att motverka byggbranschens. Det är en fråga som gäller både byggbranschen och samhället i stort, säger han.

Till exempel med en nationell bygglov- och inflyttningsreform tror han att regelverkets förändringar kan underlätta förskolläroplatserna för bostadsbyggandet.

– Sveriges byggstämman Alliansen tar emot och Socialdemokratierna välkomnar är en bra väg. Men vi vill gå djupare. Det vi behöver är långsiktighet och ett tydligt fokus på bostadsbyggandet. Nu spelar parterna inte varandra mot det gäller hur många bostäder som ska byggas. Det viktigaste är dock att det från hållas håll finns en förståelse för att bostadsbyggandet är viktigt för tillväxt och välfärd, säger han.

En annan aktuell utmaning som Björn Wellhagen frammanför är hållbarhet.

– Vi vill föra en konstruktiv diskussion kring hållbarhetsfrågorna. Men det har ingen relevans på hur vi klimatpolitiken i byggbranschen. Det framgår tydligt av rapporten om de senaste klimatpolitiken som vi presenterade till riksdagen i november. Det finns flera frågor som Björn Wellhagen tycker branschen ska prioritera, men som inte politikerna nödvändigtvis behöver lyfta. En sådan fråga är arbetet som krävs för att säkerställa hållbarheten i byggbranschen. En annan är mångfald bland arbetstagarerna.

– Vi måste se till att parterna i vår bransch håller representationen mångfalden i det svenska samhället. Det är i första hand en fråga som är i branschen måste arbetet med hållbarhet. Men när vi talar om hållbarhet så är det viktigt att vi ser till att vi har en tydlig och tydlig hållbarhet. Det är viktigt att vi ser till att vi har en tydlig och tydlig hållbarhet. Det är viktigt att vi ser till att vi har en tydlig och tydlig hållbarhet.

Johan Lindholm, Byggnads förbundsordförande, har också ett par av de viktigaste frågorna som han vill lyfta. Han ser främst två frågor som han ser som viktigast för branschen. Den ena är att fortsätta den reformagenda som civil- och konsumentminister Stefan Åkerblom (SD) drivit under Alliansens år i valmakten. Den andra är att tillåta en nationell bygglov- och inflyttningsreform.

– Det behövs politiska beslut om att motverka överhettning, investera i bostadsbyggandet och bygga ut infrastruktur. Och för att få till det så bostadsbyggandet behöver vi ett stabilt investeringspolitiskt, säger han.

En investeringspolitisk linje som det blir svårt att hitta på av dagens stora bostadsbyggarna – möjlighetsmarknaden för bostadsbyggandet och bostadsbyggandet.

När det gäller branschens målsättningar och klimatpolitiken vill han gärna se tydliga målsättningar från politikerna. Regeringen har en vision om att Sverige år 2050 ska vara ett klimatvänligt och energisparande. Så vi vill se tydliga målsättningar.

Mytetsbrev

HÅBO

NYA BÄSTA CENTRUM?

Bostadsminister

Hur ska vi bo? 2014

Lediga jobb

EHRAB

www.ehrab.com

Byggindustrin. Publicerat på webb 2014-09-12 12:19.
Elin Bennowitz.

Målen är de samma när Byggnads och Sveriges Byggindustrier, BI, ska drömma om framtidens byggbransch. Vi ska bygga fler bostäder och mer infrastruktur. Vi ska tänka hållbarhet, ordning och reda på arbetsplatserna och mångfald bland arbetstagarerna.

Men arbetsgivare och fack har olika recept för att nå dit. NYHET / IDAG 09:47 / Av: ELIN BENNEWITZ

Björn Wellhagen, näringspolitisk chef på Sveriges Byggindustrier, pekar ut två frågor som de absolut viktigaste politiska frågorna för branschen. Den ena är att fortsätta den reformagenda som civil- och bostadsminister Stefan Attefall (KD) drivit under Alliansens år vid makten. Den andra är att tillsätta en nationell bostads- och infrastrukturberedning.

- Om jag ska peka ut en övergripande politisk fråga som är viktig för oss så är det att politikerna fortsätter reformagendan. Vi behöver förenkla reglerna och minska tidsåtgången för att minska byggkostnaderna. Det är en fråga som gynnar både byggbranschen och samhället i stort, säger han.

Tillsammans med en nationell bostads- och infrastrukturberedning tror han att regelförenklingarna kan underlätta förutsättningarna för bostadsbyggandet.

- Sverigebygget som Alliansen lanserat och Socialdemokraterna valmanifest är en bit på vägen. Men vi vill gå djupare. Det vi behöver är långsiktighet och då krävs blocköverskridande lösningar. Nu bjuder partierna över varandra när det gäller hur många bostäder som ska byggas. Det väsentliga är dock att det från båda håll finns en förståelse för att bostadsfrågan är viktig för tillväxt och välfärd, säger han.

En annan aktuell utmaning ser Björn Wellhagen inom området hållbarhet.

- Vi vill föra en konstruktiv diskussion kring hållbarhetsfrågorna. Men än har ingen receptet på hur vi klimatoptimerar byggbranschen. Det framgår tydligt av rapporten om branschens klimatpåverkan som vi presenterade tillsammans med IVA i Almedalen, säger han.

Det finns flera frågor som Björn Wellhagen tycker branschen ska prioritera men som inte politikerna nödvändigtvis behöver styra. En sådan fråga är arbetet som branschen driver för säkerhet på byggarbetsplatserna. En annan är mångfald bland arbetstagarna.

- Vi måste se till att personerna i vår bransch bättre representerar mångfalden i det svenska samhället. Det är i första hand en fråga som vi i branschen måste arbeta med själva. Men viss draghjälp kan vi få från politiskt håll, till exempel måste det finnas relevanta utbildningar så att vi har ett rekryteringsunderlag. Att satsa på yrkesutbildningarna är viktigt, säger han.

Johan Lindholm, Byggnads förbundsordförande, har svårt att peka ut en enda som branschens viktigaste valfråga. Men en fråga som han ser som mycket viktig är behovet av ordning och reda på arbetsmarknaden. Och han ser flera punkter där politiken kan ge vägledning.

- Vi vill se ett beslut om att svenska kollektivavtal ska gälla i samband med offentlig upphandling och vi vill att F-skattereglerna ska ses över så att kravet på minst tre uppdragsgivare återinförs. Vi vill också att Lex Laval ska rivas upp och att alla ska ha rätt att arbeta heltid.

Ett annat önskemål som Johan Lindholm har är att Arbetsmiljöverket får ökade resurser för att arbeta för en säker byggbransch.

- Ingen ska behöva gå rädd till arbetet, det är absolut en prioriterad fråga, säger han.

Även om han tror att branschen kan åstadkomma mycket på egen hand - huvudentreprenörsansvaret som skrevs in i kollektivavtalet i våras ser han som en viktig milstaple - tror han att det krävs uppbackning från politiskt håll.

Det samma tror Johan Lindholm gäller för att få fart på bostads- och infrastrukturbyggandet.

- Det behövs politiska beslut om att rusta vårt järnvägsnät, investera i höghastighetstogsbanor och bygga ut kollektivtrafiken. Och för att få fart på bostadsbyggandet behöver vi ett statligt investeringsstöd, säger

han.

Utan investeringsstöd tror han det blir svårt att lösa två av dagens största bostadsproblem - miljonprogrammets renoveringsbehov och bristen på små hyresrätter.

När det gäller branschens miljö- och klimatpåverkan vill han gärna se tydliga ställningstaganden från politiskt håll. Regeringen har en vision om att Sverige år 2050 ska vara utan nettoutsläpp av växthusgaser. Ska vi nå det målet måste byggbranschen, som enligt den rapport som IVA släppte i början av sommaren har lika stor klimatpåverkan som personbilstrafiken, vara med i matchen, menar Johan Lindholm.

- Ska målet för 2050 bli verklighet måste man göra något nu, säger han.

Han menar att det finns tillräcklig kunskap för att börja styra branschen i rätt riktning. Han ser gärna att Sverige inför ett program som stödjer energieffektivt byggande som påminner om det som finns i Tyskland sedan flera år tillbaka. Där stödjer staten energieffektivt byggande både vid renovering och vid nybyggnation. Dels finns bidrag och dels finns möjlighet att få förmånliga lån från staten.

Elin Bennewitz reporter Byggindustrin elin@byggindustrin.se

© Byggindustrin

Se webartikeln på <http://ret.nu/7QMQBaSc>

IVA-rapport visar byggmetoders betydelse för klimatpåverkan

Fastighet & Bostadsrätt. Publicerat på webb 2014-09-25 09:36. (Uppdaterad 2014-09-26 11:40)
Björn Asplind.

Att byggnader som vi lever och bor i påverkar klimatet är känt. Uppvärmning, hushållens beteendemönster och byggnaders energiförbrukning har haft ett konstant fokus sedan byggsektorn började diskutera klimatpåverkan. (Uppdaterad: 2014-09-26 11:40)

Avsevärt mindre känt är att själva byggprocessen har en helt avgörande klimatbelastning - redan idag. Kanske uppemot 50 procent.

AV NICLAS SVENSSON

Allt talar för att val av byggmetoder ökar i betydelse i takt med skärpta krav på lägre energiförbrukning. Detta framgår av den granskning som Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) och Sveriges Bygginstrumenter låtit göra. Med i projektet har bland andra också Skanska, NCC och Veidekke varit. Ett vanligt flerfamiljshus i södra Stockholm som byggdes åren 2008-2010 visade upp lika stor mängd utsläpp av koldioxid under byggnation, som husets totala drift kommer att ha under 50 år. Denna smått revolutionerande upptäckt gjordes vid en studie utförd av IVA. Det är förstas svårt att bygga utan någon som helst klimatpåverkan, men det är självklart viktigt att inte missa vilken stor påverkan som valet av byggmetod faktiskt har, säger Jan Nordling, huvudprojektledare på IVA. Klimatförändringen är ett hot, och i det avseendet spelar det ju ingen roll varifrån i en byggprocess som utsläppen kommer. Där de är som störst, måste givetvis också insatserna riktas mot. Nu efter vår studie vet vi mer om detta.

Beställare i England har hårdare krav Hittills har val av byggmetoder och byggmaterial egentligen inte uppmärksamats från vare sig beställare eller myndigheter, men en förändring blir först kanske möjlig när fakta ligger på bordet, säger Johan Gerklev, hållbarhetschef på Skanska Sverige.

Anledningen till att kraven inte funnits är säkert som för andra varor man ser i första hand till prestanda och pris. De glömmer att produkten eller byggnaden i det här fallet, har en tillverkningshistoria, fortsätter Johan Gerklev. Det är också så att olika länder i Europa valt olika vägar för att minska koldioxidutsläppen. I England finns en hårdare lagstiftning avseende utsläppsminskning av klimatpåverkande gaser, vilket i sin tur lett till att beställare och myndigheter också ställer krav på åtgärder från byggföretag och systemleverantörer. Johan Gerklev uppmärksammar också det faktum, att i Sverige är energisystemen som används, som regel tämligen renare från koldioxidutsläpp jämfört med andra länder som använder mer fossila bränslen. Botniabanan uppmärksammas

Rapportförfattarna konstaterar att husbyggnation svarar för ungefär 40 procent av klimatpåverkan och

anläggningsbyggnader för 60 procent, det vill säga väg- och järnvägsbyggen. Särskild uppmärksamhet har riktats mot Botniabanan i studien, och i rapporten konstateras att broar och tunnlar ger störst koldioxidutsläpp. Längs Botniabanan finns 140 broar och ungefär 2,5 mil tunnlar. I rapporten räknas också in klimatpåverkan vid tillverkningen av olika byggmaterial som exempelvis betong, trä, stål, plåt och armeringsjärn.

För första gången tas byggmetoderna med Samhällsnyttan får här ställas mot klimatpåverkan. Men rapporten rekommenderar att regeringen bör ge myndigheter i uppdrag att ta fram upphandlingsmodeller som också för första gången tar med byggprocessernas klimatpåverkan som ett av kriterierna. En förändring som kan innebära en mindre revolution i byggsektorn. Plan- och Bygglagen (PBL) har den avgörande bristen, säger Jan Nordling, att regelverket enbart tar sikte mot husens och byggnadernas driftsfas. Det gör att beställare och myndigheter inte har kunskap om varifrån miljöbelastningen kommer. Och inte heller att ta reda på hur det förhåller sig. Johan Gerklev berättar att Skanska under senare tid börjat beräkna klimatpåverkan från byggen. Då ingår transporter, val av byggmaterial och ingående värden i form av klimatutsläpp vid tillverkning.

I det bostadsprojekt, Blå Jungfrun i Hökarängen i södra Stockholm, som vi detaljstuderade i projektet med hjälp av beräkningar från IVL och KTH, svarade byggfasen för hela 50 procent, säger Jan Nordling. Även om detta är ett exempel och dessutom ett passivhus, så är det tveklöst är det så att vi kan avliva den gamla tumregeln att byggprocessen endast svarar för 15 procent av en byggnads totala energi- och klimatbelastning. Vi kan anta att den siffran är betydligt högre. Finns det några vinnare i materialkampen? Företrädare för träbyggnadsindustrin har ju hävdade den teknikens fördelar sett i ett klimatperspektiv, säger Johan Gerklev. Men det som är sanning i dag behöver inte vara sanning imorgon. Även betongproducenterna jobbar mycket hårt för att minska sina utsläpp. Och i så måtto är fakta i form av siffror för utsläpp - och var de kommer ifrån - förstås väldigt drivande för en hållbar utveckling.

Min övertygelse är också att det är dags att avliva myten om att det blir mer kostsamt ekonomiskt om åtgärder vidtas för att minska miljöbelastningen. Tvärtom tyder det mesta på att mer miljöeffektiva metoder går hand i hand med lägre kostnader, avslutar Johan Gerklev.

Fakta: Klimatpåverkan beräknas efter koldioxidekvivalenter. Det som mäts är hur stor uppvärmningseffekt ett ämne har jämfört med koldioxid. Enligt IVAs rapport motsvarar byggandet i Sverige cirka tio miljoner ton koldioxidekvivalenter där 40 procent kommer från husbyggnad, det vill säga fyra miljoner ton, samt 60 procent från anläggningar, det vill säga sex miljoner ton. Det är nästan i paritet med vad alla personbilar släpper ut och avsevärt mer än vad buss- och lastbilstransporter svarar för. Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) är en oberoende arena för kunskapsutbyte. Genom att initiera och stimulera kontakter mellan olika kompetensområden och över nationsgränser fungerar akademien som en gränsöverskridande brobyggare mellan näringsliv, forskning, förvaltning och olika intressegrupper.

På bilden: Projektskiss Hotel Haparanda. Foto: Urban Future Organization, Stockholm samt Strombro AB

Publicerat 24 september 2014 09:31 Uppdaterad 25 september 2014 13:55 Publicerad av Björn Asplind

© Fastighet & Bostadsrätt

Se webartikeln på <http://ret.nu/nPIB2Y5f>

"Mät byggprocessens klimatpåverkan"

Skog & Industri. Publicerat i print 2014-09-30. Sektionen: GENERAL.
Sida: 19.
Del: 1.

"Beställare, byggföretag, projektutvecklare med flera måste analysera och tydliggöra byggprocessens klimatbelastning, så att de kan identifiera sin egen roll och därmed bidra till ökad kunskap på området.

"

EN RAPPORT FRÅN IVA OCH SVERIGES BYGGINDUSTRIER VISAR ATT KLIMATBELASTNINGEN ÅR LIKA STOR I BYGGPROCESSEN AV ETT FLERFAMILJSHUS AV BETONG, SOM VID DRIFT AV HUSET UNDER 50 ÅR.

© Skog & Industri

Nya krav på gång om energianvändning

NYHETER

För fri entré

MÄSSAN MED FULLT FOKUS PÅ PERSONLIGT SKYDD!

14-18 oktober 2014
nordicsafetyexpo.se

BPS

Nordic Safety

Byggindustrin. Publicerat i print 2014-10-03.
ELIN BENNEWITZ. - elin@byggindustrin.se. Sektion: NYHETER.
Sida: 11.
Del: 1.

I början av september fick Boverket i uppdrag av regeringen att undersöka byggnaders klimatpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv. uppdraget ska redovisas om ett år. Då kan det bli aktuellt med byggregler för produktionsfasens energianvändning.

Hans-Olof Karlsson Hjorth på Boverket har utsetts till projektledare för utredningen.

- Jag fick beställningen av min chef i fredags så jag har inte hunnit göra så mycket än. Men det vi ska göra är att kartlägga kunskapsläget. Sedan behöver vi titta på om det finns en möjlighet att föra in krav kring energi- och resursanvändning i uppförandefasen och vilka ändringar det i så fall kan röra sig om, säger han.

Boverket styr själva över ändringar i Boverkets byggregler, BBR, men inte över ändringar i Plan- och bygglagen, PBL. Däremot kan Boverkets utredning leda till att regering och riksdag ser behov av en förändring.

Hans-Olof Karlsson Hjorth berättar att Boverket i samband med utredningen även ska titta på konsekvenserna av eventuella ändringar i BBR och PBL.

- Det gör vi alltid innan vi inför ändringar. Med tanke på förenklingsarbetet av PBL som skett de senaste

åren är det kanske extra viktigt att vi inte gör byggandet krångligare eller dyrare igen. Ibland går ekonomi och miljö hand i hand, till exempel när det gäller slankare konstruktionslösningar.

Ibland gör de inte det, säger Hans-Olof Karlsson Hjorth.

Bakgrunden till Boverkets uppdrag är bland annat den rapport som IVA och Sveriges Byggindustrier, BI, släppte i början av sommaren. Rapporten fick stor uppmärksamhet för att den visar att byggandets klimatpåverkan är i samma storleksordning som den samlade personbilstrafiken.

Rapporten omkullkastar även den gamla sanningen att cirka 15 procent av en byggnads energianvändning ligger i produktionsfasen medan 85 procent ligger i husets driftsfas. Enligt rapporten är förhållandet snarare 50-50.

- Efterhand som vi har skärpt energikraven för byggnader har driftsenergin minskat.

Samtidigt har branschen i alla fall delvis byggt in mer material för att klara energikraven.

Det har gett oss nya förutsättningar, säger Hans-Olof Karlsson Hjorth.

Han menar att byggbranschen nu står vid en brytpunkt där energianvändningen i produktionsfasen måste upp på agendan. Uppdraget till Boverket kom från den avgående regeringen men Hans-Olof Karlsson Hjorth räknar med att även den nya regeringen ska prioritera frågan.

- Klimatfrågan är förankrad på båda sidor i den svenska blockpolitiken och det här är ett viktigt uppdrag med stor relevans. Än så länge är klimatpåverkan i produktionsfasen inte reglerad, varken i Sverige eller någon annanstans, säger Hans-Olof Karlsson Hjorth.

Men nu pågår diskussioner kring ämnet i flera EU-länder.

På EU-nivå kan frågan om energianvändning i produktionsfasen kopplas till byggproduktförordningens sjunde punkt som handlar om hållbar användning av naturresurser.

Om ett EU-land inför regleringar kring hållbar användning av naturresurser tvingas EU ta fram harmoniserade standarder, en slags tekniska specifikationer, för byggprodukternas prestanda inom de reglerade områdena.

När det finns en harmoniserad standard är det obligatoriskt att redovisa den så fort du säljer en byggprodukt inom EU.

- För att komma vidare på EU-nivå krävs att någon reglerar så att vi får harmoniserade standarder. Om till exempel klimatpåverkan redovisades för alla byggprodukter kan det indirekt driva på utvecklingen ytterligare, säger Hans-Olof Karlsson Hjorth.

Bildtext: Hans-Olof Karlsson Hjorth, Boverket. | Byggavfallsåtervinning är ett sätt att spara energi.

© Byggindustrin

Utredning om byggnaders klimatpåverkan

IVL Svenska Miljöinstitutet. Publicerat på webb 2014-10-14 17:24.

I september fick Boverket i uppdrag av regeringen att undersöka byggnaders klimatpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv.

Bakgrunden är att flera nya utredningar, bland annat från IVL Svenska Miljöinstitutet, visar att byggfasen står för en allt större andel av utsläppen i förhållande till driftfasen. Detta eftersom byggnader blir alltmer energieffektiva och utsläppen från uppvärmning minskar.

- I dagsläget är byggnaders energianvändning reglerad i nationell bygglagstiftning, medan miljöpåverkan för att bygga är helt oreglerad. Där finns det stora möjligheter att göra miljöförbättringar vid val av tekniska lösningar alla slags byggnadsverk, säger Martin Erlandsson, forskare på IVL Svenska Miljöinstitutet och författare till rapporten Hållbar användning av naturresurser - andelen nedströms klimatpåverkan för byggnader.

I rapporten har Erlandsson, med hjälp av livscykelanalys, jämfört hur tio nybyggda flerbostadshus påverkar klimatet under byggtiden och drifttiden. Resultatet visar att husens klimatpåverkan under byggtiden, inklusive materialtillverkning och markarbeten, är ungefär lika stor som deras påverkan under en beräknad drifttid på 50 år.

En annan rapport från IVA och Sveriges byggindustrier visar att byggandet är en lika stor miljöbov som bilarna. Sammantaget är det angeläget att förbättra kunskapsläget vad gäller byggnaders klimatpåverkan i ett livscykelperspektiv, skriver regeringen. Det är viktigt att berörda aktörer som byggherrar, entreprenörer, kommunala tjänstemän i framtiden kan göra rätt val för att minska byggsektorns klimatpåverkan.

Boverket ska dels kartlägga kunskapsläget men också titta på möjligheten att införa krav kring energi- och resursanvändning i produktionsfasen. Uppdraget ska redovisas om ett år.

Läs rapporten martin.erlandsson@ivl.se, tel. 08-598 56 330

© IVL Svenska Miljöinstitutet

Se webartikeln på <http://ret.nu/ZS33kSkl>

Varför bygger vi fortfarande som om byggprocessen inte har någon klimatpåverkan?

Fastighetsnytt. Publicerat på webb 2014-10-14 22:53.
Mattias Fröjd.

TAGGAR Emma Jonsteg Utopia Med dagens byggtakt står klimatpåverkan vid byggandet av kontorsfastigheter och flerbostadshus för fyra miljoner ton koldioxidekvivalenter per år.

Det motsvarar nära nog hälften av utsläppen från Sveriges samlade personbilstrafik under ett år.

Siffrorna är tagna ur en studie som bland annat Sveriges Bygginstrument tillsammans med Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademien (IVA) står bakom och som publicerades tidigare i år. Studien visar också att så mycket som 50 procent av en byggnads klimatpåverkan sker under byggprocessen. Merparten av den påverkan sker i de allra flesta fall i form av koldioxidutsläpp vid betongproduktion. Denna siffra står i bjärt kontrast till den uppfattningen som historiskt rått i branschen där man snarare uppskattat klimatpåverkan under byggfasen till runt femton procent sett till en byggnads livscykel över 50 år.

Man vill gärna tro att dessa alarmerande rön skulle leda till omedelbara åtgärder från stat, kommun och bransch. Så är dock inte fallet och i dag saknas fortfarande alla former av övergripande regelverk för miljö- och klimatpåverkan under byggprocessen. Det är anmärkningsvärt sett till att hälften av en byggnads samlade klimatpåverkan har skett redan vid inflyttning.

Samma passiva förhållningssätt gäller också Stockholm där nära nog en tredjedel av landets bostadsbyggande sker. Vid absoluta merparten av kommunens markanvisningar i Stockholms stad så ställs inga som helst krav när det gäller klimatpåverkan under byggprocessen. Något man har gemensamt med i princip alla landets kommuner. Inte ens i fallet med det så tydligt miljöprofilerade området Norra Djurgårdsstaden så har kommunen i sina markanvisningstävlingar haft med några tydliga bedömningskriterier som innebär begränsningar på det här området.

I princip samma stiltje ser vi i bygg- och arkitektbranschen. Med några lysande undantag så råder det akut brist på såväl kunskap som konkreta insatser för att åtgärda problemet. Konstigt nog kan tyckas dådet finns byggtekniska lösningar som snabbt och drastiskt kan minska klimatpåverkan under byggprocessen.

I väntan på att betong- och byggindustrin lyckas ta fram storskaliga lösningar för att producera och återvinna betong med avsevärt mycket lägre klimatpåverkan så kan vi redan nu bygga i trä på ett sätt som är både kvalitets- och kostnadsmissigt konkurrenskraftigt.

Att bygga hus med stommar i trä istället för betong har potential att drastiskt minska klimatpåverkan under

byggprocessen. Enligt vissa uppskattningar med upp till 90 procent. Byggandet av flerbostadshus i trä har också ökat under de senaste tio åren och ligger nu på runt tio procent av det totala byggandet. Men utvecklingen går långsamt. Det är märkligt sett till att träbyggande utöver minskad klimatpåverkan även har en lång rad andra tydliga fördelar. Att bygga med fabriksproducerade trämoduler ger bättre kvalitetskontroll, orsakar mindre buller på byggarbetsplatsen och kortar byggtiderna vilket minskar risken för förseningar och kvalitetsproblem. Råvaran finns lokalt och transporterna är tack vare lägre vikt mindre energikrävande. Träkonstruktioner är lätta och kräver dessutom mindre omfattande grundarbete.

Även från regeringens håll har ointresset fram till alldeles nyligen varit kompakt för att hantera frågan. Så sent som den 4 september fattade emellertid regeringen ett beslut om att ge Boverket i uppdrag att utreda forsknings- och kunskapsläget angående byggnaders klimatpåverkan utifrån ett livscykelperspektiv. Uppdragsbeskrivningen är mycket tydlig med att utredarna förväntas ägna mycket uppmärksamhet åt just byggprocessen. Utredningen ska vara klar senast den 30 september nästa år.

Det är utmärkt att man nu agerar från regeringshåll. Men i väntan på resultatet av en utredning, vars största förtjänst antagligen kommer vara att den slå fast vad som redan står klart i de rapporter utredarna i regeringsbeslutet uppmanas lägga särskild vikt vid (bland annat den från Sveriges Byggindustrier och IVA), så förlorar vi värdefull tid. Med dagens byggtakt kommer det att ha fattats beslut om åtskilliga 10 000-tals nya bostäder och andra byggprojekt utan något mer än marginell reglering av under byggprocessen innan vi får se de informationsinsatser och vägledningarsom utredningen ska ge förslag på. Detta är djupt olyckligt.

Ansvar för att driva den här utvecklingen vilar nu tungt på våra kommuner. Inte minst i Stockholm som väntas stå för en så stor del av nybyggandet under kommande år. När Stadshuset nu byter politisk färg så förväntar jag och många med mig i branschen en rejäl uppryckning på det här området. Några självklara åtgärder som jag ser att man bör överväga är:

Sätta upp tydliga mål och en handlingsplan för hur man ska jobba resultatorienterat för att snabbt minska klimatpåverkan under byggprocessen.

Fastslå enhetliga bedömningskriterier för stadens samtliga markanvisningar med hänseende på klimatpåverkan under byggprocessen.

Inleda en dialog med byggherrar, arkitekter och konsulter inom samhällsbyggnad för att i samarbete med kommunen driva på kunskapsspridningen och teknikutvecklingen på det här området.

Vi blir i Sverige och även i Stockholm allt bättre på att ställa krav på och bygga energieffektiva hus. Det är såklart utmärkt, men det innebär också att förhållandet i klimatpåverkan under ett hus livscykel förskjuts än mer till byggprocessens nackdel. Ska Stockholm pretendera på titeln som en av världens mest hållbara städer så har vi inte längre råd att skjuta denna fråga på framtiden. Inte minst sett i ljuset av att vi under de kommande åren har som mål att drastiskt höja byggtakten. Dessa höjda byggmål måste röra sig parallellt med höjda klimatmål som även inbegriper byggprocessen. Allt annat är miljöpolitiskt ansvarslöst. Alternativen finns. Men det finns inte längre några gångbara ursäkter för att vänta.

Emma Jonsteg Vd Utopia Arkitekter

© Fastighetsnytt

Se webartikeln på <http://ret.nu/lwOudDuJ>

Tillförlitliga och rättvisa bedömningsmetoder är en förutsättning för klimatsmart byggande

Fastighetsnytt. Publicerat på webb 2014-10-21 20:39.
Mattias Fröjd.

TAGGAR Vi håller med Emma Jonsteg i att vi måste bli bättre på att ställa krav på och bygga energieffektiva hus och att det inte finns någon anledning att vänta.

Men när det gäller vägen dit och de fakta som ligger till grund har vi har en helt annan uppfattning. Vår bild är att hela byggbranschen tar klimatfrågan på största allvar och att det händer väldigt mycket - det pågår utveckling av både byggmaterial, byggprocess och drift. När det gäller betong jobbar vi mycket med att minska koldioxidutsläppen.

På marknaden finns idag betong med lägre klimatpåverkan. Utsläppen från cement- och betongtillverkningen har med hjälp av process- och produktutveckling minskat med mer än 20 % de senaste 20 åren. Och ännu mer om man specifikt ser på de cement som går till husbyggnad. Men det finns fortfarande mycket att göra, visionen är noll utsläpp av koldioxid under betongens livslängd.

Av den rapport som getts ut av Sveriges Bygginstrumenter och IVA, och som Emma Jonsteg refererar till, framgår att energiförbrukningen under ett hus livslängd har minskat kraftigt tack vare att det blivit mer energieffektivt. Det gör att man, relativt sett, får en större andel av påverkan under byggfasen. Men det är ju inte negativt, eller alarmerande som Emma Jonsteg uttrycker det. Vi måste komma ihåg att vi i dagens nybyggnation diskuterar en energiförbrukning i driftsskedet på en betydligt lägre nivå än tidigare. Nej - rapporten pekar snarare på att vi nått långt i driftsfasen och nu måste börja jobba mer med att begränsa klimatpåverkan från byggprocessen. Men vi får inte glömma att det fortfarande är viktigt att hålla nere energiförbrukningen i driftsfasen - alla hus som byggs idag är inte noll- eller plusenergihus och då har driftsfasen fortfarande stor betydelse. Särskilt om man tänker på att husets stomme bör klara att stå i minst 100 år, den går inte så lätt att byta ut. En annan aspekt är att klimatpåverkan blir alltmer beroende av uppvärmningssystemets installerade effekt samt behov av kylning. Där har husets stomme stor betydelse.

Vi håller med om att det är bra med krav på t ex energiförbrukning. Men vi anser att det viktigaste just nu är att myndigheterna ser till att vi får likriktade krav i hela landet. Att vissa kommuner idag ställer egna krav, eller till och med förordar vissa byggmaterial, är inte alls bra - av två skäl. Det försvårar det industriella byggandet och snedvrider konkurrensen som är så viktig för utvecklingen av både byggprocess och byggmaterial.

I debatten om hållbart byggande verkar det finnas en önskan att utse ett vinnande material, d.v.s. utse bästa material ur klimatsynpunkt. Vi hör allt oftare, även från Emma Jonsteg, att det är mer miljövänligt att bygga i trä. Det är inte sant och det finns inga fakta som stödjer att det generellt skulle vara så. I pågående studier med LCA beräkningar visar det sig att skillnaden mellan olika byggmaterial inte är stor. Resultatet är mer beroende av projektets förutsättningar, t.ex. har transporter stora betydelse, liksom behovet av underhåll under husets livslängd. En av utmaningarna är därför att effektivisera och minimera transporter i byggprocessen, oavsett byggmaterial. Det finns ingen grund för Emma Jonstegs påstående att trä finns lokalt och transporter tack vare lägre vikt skulle vara mindre energikrävande. En nyligen publicerad artikel i Husbyggaren pekar snarare på motsatsen; att utsläppen från transporter av förtillverkade moduler och element i trä i genomsnitt är större än från transporter av betong. Men även här konstateras att variationerna är stora och beror på projektets läge och varifrån materialet levereras.

En avgörande faktor för att komma vidare med hållbart byggande är att vi kan enas om tillförlitliga utvärderingsmetoder som hjälper oss att välja bra lösningar och material för varje enskilt projekt. Standardisering är därför bra, vi har kommit en bit på vägen med LCA men det finns mycket kvar att förbättra så att vi får jämförbara resultat oavsett vem som gör beräkningen. I det viktiga arbetet har hela byggbranschen ett stort ansvar som måste tas på allvar. Vi har varken tid eller råd att låta miljöargument baserade på beräkningsmetoder som gynnar ett specifikt material bli slagträn i kortsiktig marknadsföring. Tyvärr har vi hamnat där idag. Vi måste ta ett större ansvar än så, annars finns en stor risk att både miljön och vi själva blir förlorare. Positivt är att det finns exempel på utvecklingsprojekt just med målsättningen att hitta väl fungerande utvärderingsmetoder. Robust LCA projektet, drivet av IVL Svenska Miljöinstitutet, är ett bra exempel där man kommit en bra bit på vägen mot att hitta konsensus kring hur LCA ska utföras för byggmaterial och som resulterade i en rekommendation som både trä-, stål-, och betongbranschen står bakom. Ett annat exempel är ett nyligen uppstartat projekt om verifierad klimatbelastning för anläggningskonstruktioner.

Eftersom olika material har sina för- och nackdelar är det en utmaning att bli bättre på att kombinera dem så att de kan utnyttjas optimalt ur ett helhetsperspektiv. Ett spännande exempel är det vinnande bidraget i Stockholms stads markanvisningstävling Plusenergihus Norra Djurgårdsstaden, etapp Brofästet. Där har Stockholmshem tillsammans med arkitekt DinellJohansson skapat en lösning där man kombinerar solceller med värmelagrande stomme i betong. För att undvika köldbryggor har huset fått balkongzon i trä som står på egna ben på backen.

Slutsatsen blir att byggbranschen redan har startat ett viktigt arbete med att minska klimatbelastningen

från byggprocessen men att det finns mycket kvar att göra - för alla aktörer. Vi behöver utveckla och standardisera våra beräknings- och analysmetoder och arbeta smartare med att använda och utnyttja både byggmaterial och energi på bästa möjliga sätt. Det klarar vi inte genom att på lösa grunder utse ett material till mer miljövänligt än andra - utgångspunkten vid allt byggande måste istället vara att på faktabaserad grund minimera den totala miljöbelastningen sett ur ett livscykelperspektiv.

Kajsa Byfors Projektledare Hållbarhet, Svensk Betong

© Fastighetsnytt

Se webartikeln på <http://ret.nu/rqP2rUYK>